

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТ НА РЕШЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО ЗА 2024 ГОДИНА

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „СИСТЕМА ЗА НАЦИОНАЛНО СТАНДАРТИЗИРАНО ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ“				
1.	Aziti (портал за обществени консултации)	<p>Интересно е, че изрично се изтъква, че резултатите от НВО по български език и литература и по математика в края на VII клас ще бъдат използвани за класиране на учениците в държавни и в общински училища, но нищо не се споменава за използването на резултатите от матурите в 12 клас?!</p> <p>Резултатите от НВО по български език и литература и по математика в края на VII клас да НЕ се използва ПОВЕЧЕ за класиране на учениците в държавните и общинските училища.</p> <p>Всяко училище само да направи своя система за класиране, да използва например оценки от олимпиади във времето и други резултати в определена област от последните три години, учениците да преминат през тест за кариерно/професионално ориентиране.</p> <p>Свободноизбираема матура по чужд език да се предхожда от предматура/изпитване, при която да се определя истинското ниво на ученика. Ученикът да има правото САМ да избира на какво ниво А2, В1, В2 да се яви.</p> <p>Относно Съдържателно осигуряване</p> <p>Целевата подготовка за даден изпитан/изпитен формат е доказано, че води до моментни резултати, скоростни резултати и учене без разбиране. Упражнения с подбрани типове задачи и изкарване на правилния отговор от учениците може да доведе до по-добри групови резултати, но не отговаря на (обществените) очакванията за образование в 21 век.</p>	Не се приема	Приемът на ученици в VIII клас (в т.ч. кандидатстване и балообразуване) и ДЗИ са нормативно регламентирани.

2.	Aziti (портал за обществени консултации)	<p>Наличие на актуални данни за състоянието на образователната система</p> <p>Моля да заложите пари и да проверите дали актуалните данни за състоянието на образователната система са актуални в смисъл РЕАЛНИ, както дали са въобще сравними с данните от други години.</p> <p>В кои случаи сегашната точкова система дава актуални и реални данни за състоянието на образователната система и как се опитвате да "диагностицирате" и оцените налучканите и "модерните" правилни отговори?!</p> <p>Моля да проверите в кои случаи е удачно въвеждането на нова точкова система със следните особености - 3 от 4 отговора са верни, един е грешен. За верен отговор се дава една точка, за грешен се отнемат две, минимум точки, за да се приеме модула като успешен са например 77 %. Предложеният модел за оценка се практикува при следване по медицина в Европа, тоест там където решенията може да струват здраве и живот. Моля да прецените в кои случаи такива въпроси са удачни и належащи в началното, основното и средното образование и да ги обособите при изпитванията като отделен модул. Подобна оценка може да се въведе и при писмените изпити за директори на училища.</p> <p>Моля специално внимание да обърнете на въпросите за грамотност и начина на оценка на нивото на грамотност. Нормално ли е в 12 клас да се изпитват учениците за ниво на грамотност при положение, че в Европа на този изпит учениците имат право да използват речник, а в реалността могат да използват програма за проверка на правописни грешки?! Дори автоматичните преводачи разпознават днес типични "клавиатурни" грешки и превеждат правилно в контекста.</p>	Не се приема	Бележките и предложенията не касаят заложените дейности/разходи по Програмата.
----	---	---	--------------	--

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „УЧЕНИЧЕСКИ ОЛИМПИАДИ И СЪСТЕЗАНИЯ”

Модул 1 „Организиране и провеждане на национални и международни ученически олимпиади и състезания“

1.	„Частно средно училище Евлоги и Христо Георгиеви“ ЕООД, представлявано от Олга Ялъмова	Много от частните училища биха се справили отлично с организирането и провеждането на национални и международни ученически олимпиади и състезания. Неясно защо обаче, частните училища са изключени като бенефициенти по Модул 1 на Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“.	Приема се за сведение	В Модул 1 на НП „Ученически олимпиади и състезания“ е предвидено, че на училището-координатор на областен кръг се предоставят средства за
----	---	--	-----------------------	---

	<p>(електронна поща и деловодна система Евентис)</p>		<p>административни разходи, които могат да бъдат разходи за канцеларски материали; консумативи, командировъчни разходи на служебно ангажираните лица от други населени места, възнаграждения за дейности по подготовката и провеждането на олимпиадите и състезанията, охрана, медицинско обслужване, санитарно-хигиенни материали. В същото време ЗПУО (чл. 283, ал. 1 и ал. 3) ясно регламентира случаите, в които средства от държавния бюджет се предоставят на частните детски градини и училища – ученически стипендии, познавателни книжки, учебници и учебни комплекти за безвъзмездно ползване, подкрепа за ученици с изявени дарби и средства за изпълнение на дейностите за ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности. Административните разходи, посочени в Модул 1 на НП не са част от посочените в чл. 283, ал. 1 и 3 от ЗПУО. Аналогичен е случаят и с училищата-домакини на националните кръгове на олимпиадите и националните ученически състезания.</p>
--	--	--	--

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪВРЕМЕННА, СИГУРНА И ДОСТЪПНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА”

Модул 1 „Съвременна среда за качествено обучение по хуманитарни науки, по география и икономика, по технологии и предприемачество и за целодневна организация на учебния ден“

<p>1.</p> <p>georgiev1991</p> <p>(портал за обществени консултации)</p>	<p>В точка 7. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ</p> <p>7.1. Модул 1 „Съвременна среда за качествено обучение по хуманитарни науки, по география и икономика, по технологии и предприемачество и за целодневна организация на учебния ден“</p> <p>Държавни и общински училища и центрове за специална образователна подкрепа (ЦСОП) в системата на училищното образование на територията на Република България, които не са класирани за финансиране в първото издание на модула – през 2023 година.</p> <p>Допускат се и училища, класирани по модула през 2023 година, с условие да не кандидатстват за финансираната дейност от първото издание на модула.</p> <p>Предлагам следното:</p> <p>Държавни и общински училища и центрове за специална образователна подкрепа (ЦСОП) в системата на училищното образование на територията на Република България, получили финансиране по модула през 2023 г. с проекти за библиотеки или кът за четене, могат да кандидатстват с проекти само за учебен кабинет/класна стая по хуманитарни науки/ или стая по занимания по интереси.</p> <p>Държавни и общински училища и центрове за специална образователна подкрепа (ЦСОП) в системата на училищното образование на територията на Република България, получили финансиране по модула през 2023г. с проекти за стая по занимания по интереси, могат да кандидатстват с проекти само за учебен кабинет по / класна стая по хуманитарни науки/ или библиотека/кът за четене</p> <p>Държавни и общински училища и центрове за специална образователна подкрепа (ЦСОП) в системата на училищното образование на територията на Република България, получили финансиране по модула през 2023г. с проекти за учебен кабинет по/ класна стая по хуманитарни науки, могат да кандидатстват с</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Предложението се съдържа като текст в модула от националната програма.</p>
--	--	------------------------------	---

проекти само за библиотека/кът за четене или стая за занимания по интереси.

Модул 2 „Подкрепа на децата и учениците за работа в ЦПЛР по чл. 49, ал. 1, т. 1 и 2 и ал. 4 от ЗПУО и в НДД“

1.	Екипът на ЦПЛР-Ученическо общежитие, гр. Добрич (електронна поща)	<p>В Модул 2 и посочените Специфични цели: Създаване на условия за насърчаване на взаимодействието между ЦПЛР по чл. 49, ал. 1, т. 2 от ЗПУО и училищата при работата с учениците за тяхното кариерно ориентиране и консултиране</p> <ul style="list-style-type: none">• Създаване на дидактически материали за развиване на интересите и способностите на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, както и информационни и методически ресурси за кариерно ориентиране и консултиране на учениците <p>Да бъдат добавени като бенефициенти и ЦПЛР-Ученическо общежитие, действащ според ЗПУО, чл.49 ал.3 предвид досегашната ни дейност и заложените очаквани резултати в програмата.</p> <p>Обосновката за предложението ни се базира на факта, че ние сме само два ЦПЛР-УО в страната, които извършват кариерно консултиране освен останалите ЦКО и сме с променен статут като присъединени към Ученическо общежитие след приключване на Проект BG05M20P001-2.001-0001"СИСТЕМА ЗА КАРИЕРНО ОРИЕНТИРАНЕ В УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ".</p> <p>Поради горепосоченият факт досега не сме успявали да се възползваме от нито една НП на МОН и въпреки това продължаваме самоотвержено да извършваме дейността си с единственото финансиране на заплати на непедagogически специалисти от МОН..</p> <p>За да не утежняваме изложението си ще обобщим накратко: Молим за добавяне на бенефициенти ЦПЛР-УО по чл.49 ал.3 към НП „ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪВРЕМЕННА, СИГУРНА И ДОСТЪПНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА“.</p> <p>Разчитаме на професионализма за правилното оформление и добавяне на бенефициент и добрата воля на специалистите, за да можем да подсигуририм финанси за извършване на дейността си по</p>	Приема се	Промените са отразени в проекта на НП. Дейности по кариерно ориентиране и консултиране се осъществяват в 27 ЦПЛР в страната, от които 18 ЦПЛР по чл. 49, ал. 1, т. 1; 6 ЦПЛР по чл. 49, ал. 1, т. 2; 2 ЦПЛР по чл. 49, ал. 3 и 1 ЦПЛР по чл. 49, ал. 4.
----	---	--	-----------	--

		кариерно ориентирани на учениците, които имат огромна нужда от нашата помощ.		
Модул 3 „Създаване на достъпна архитектурна среда“				
1.	Теодора Дачева – НСОРБ, заместник изпълнителен директор (електронна поща и деловодна програма Евентис)	Удовлетворени сме, че след многократни предложения, за пръв път общинските училища са допустими бенефициенти по модул 3 „Създаване на достъпна архитектурна среда“. В същото време считаме, че определеният за целта ресурс (200 хил. лв.) е крайно недостатъчен за над 1500 заведения и предлагаме неговото увеличение с поне 300 хил. лв. Изразяваме и своето опасение, че изискването за осигуряване на 50% съфинансиране от страна на училището, ще затрудни учебните заведения и общините. В тази връзка, предлагаме да отпадне изискването за съфинансиране, което е валидно само за общинските, но не и за държавните училища. Подобно разделение за пореден път създава неравнопоставеност на учебните заведения единствено на база собственост на сградите.	Приема се за сведение	Съгласно чл. 63 от Закона за хората с увреждания, в сила от 01.01.2019 г., местните органи осигуряват в рамките на предоставената им компетентност изграждането и поддържането на елементите на достъпната среда в сградите и съоръженията – общинска собственост, в т.ч. и в областта на образованието. Размерът на средствата, предложени по бюджета на модула е съобразен с разчетите по бюджета на МОН средства за всички национални програми за 2024 г.
Модул 4 „Сигурност в училище“				
1.	Теодора Дачева – НСОРБ, заместник изпълнителен директор (електронна поща и деловодна програма Евентис)	Категорично възразяваме срещу изключването за поредна година на общинските училища от достъп до модул 4 „Сигурност в училище“. Като се отчитат дефицитите в други общински сфери на отговорност, местната власт не може самостоятелно да осигури ресурс за осигуряване на технически средства за обезпечаване сигурността в училищата. Смятаме, че е необходимо да се осигури поне частична държавна подкрепа за изпълнение ангажиментите на общините по решаването на общовалидните проблеми като сигурността. Настояваме за осигуряване на достъп до програмата и за общинските училища, както и за увеличаване на финансовия ресурс по модула.	Приема се за сведение	В рамките на предоставените им от държавния бюджет средства за делегирани от държавата дейности за образование, общините като ПРБ следва да осигуряват изграждането и поддържането на системи за сигурност в образователните сгради. В допълнение, ограниченият размер на средствата за 2024 г. (60 000 лв.) не позволява да се финансират и общинските училища с проекти по модула.

Общо предложение за Модул 3 и Модул 4

<p>1.</p>	<p>Асоциация на центровете за подкрепа за личностно развитие в България /АЦПЛРБ/ (електронна поща)</p>	<p>Центровете за подкрепа за личностно развитие са включени в Национална програма „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“ само по Модул 2 „Подкрепа на децата и учениците за работа в ЦПЛР по чл. 49, ал. 1, т. 1 и 2 и ал. 4 от ЗПУО и в НДД“. Програмата е прехвърлена като модул от миналогодишната програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“. Поставените индикатори са аналогични на миналогодишните като не направено разширение, нито по отношение на брой обзаведени кабинети, нито по отношение на обхвата на брой деца. Финансирането за оборудване и обзавеждане на кабинет остава 20 000 лева (при 25 000 лева при първата и втората година, 20 000 лева третата година). Настояваме максималната стойност на финансиране на един проект на ЦПЛР по чл. 49, ал. 1, т. 1 и ал. 4 т ЗПУО и на НДД да бъде завишена на минимум на 25 000 лв./ проект.</p> <p>Асоциацията на центровете за подкрепа за личностно развитие направи подробен Анализ за състоянието и развитието на ЦПЛР в България в периода 2021- 2023 година. Една от частите на Анализа показва състоянието на материално-техническата база на центровете, която с години не е подобрявана. Базите на центровете са в много лошо състояние. Има категорична нужда от тяхното осъвременяване, оборудване, преобзавеждане, осигуряване на технически средства, достъпност, сигурност. Изводите от Анализа са достъпни на следния електронен адрес: https://heyzine.com/flip-book/a90db970ad.html</p> <p>В ЦПЛР в страната също се обучават и деца със специални образователни потребности, а сградният фонд на повечето места не е пригоден за това. Базите на ЦПЛР се посещават от голям поток от хора, особено при провеждането на масови изяви и прояви и наша отговорност е осигуряването на тяхната сигурност. Важно е включването на ЦПЛР в Модул 3 и 4, тъй като ЦПЛР не получават средства за това в бюджетите си. Сградите, в които са настанени ЦПЛР, не разполагат със санитарни възли, които да са адаптирани за хора с увреждания, нямат рампи и подемни съоръжения, за стълбищни работи и асансьори не може и да става дума. С години</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Съгласно чл. 49, ал. 7 от ЗПУО центровете за подкрепа за личностно развитие са общински. В този смисъл подобряването на материално-техническата база в тях би следвало да се осигурява от съответната община – първостепенен разпоредител с бюджет и в рамките на средствата по бюджета на институцията.</p>
------------------	---	--	------------------------------	---

		<p>общините отделят минимални средства за осъвременяване на архитектурната среда. Единствено чрез целенасочена инвестиция за подобряване на образователната среда, могат да бъдат постигнати условия за равен достъп до образователните дейности от всички деца. Целенасочените инвестиции в училищата и подобрената архитектурна среда там предполагат аналогични условия да бъдат изградени и за местата, които децата посещават в свободното си време, за да бъдат те мотивиращи и включващи.</p>		
НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ХУБАВО Е В ДЕТСКАТА ГРАДИНА“				
1.	<p>Проф. д-р Диана Ковачева - омбудсман на Република България (деловодна програма Евентис)</p>	<p>Целевото финансиране на адаптирани проекти за деца със СОП в детските градини може да бъде постигнато без обособяване на допълнителен модул по НП “Хубаво е в детската градина”, в рамките на сега съществуващата структура за програмата. Дейностите, формулирани в програмата, допускат и в момента разработване на адаптирани проекти за деца със специални образователни потребности, но малко градини разработват целенасочено такива идеи. С цел екипите да бъдат стимулирани и с оглед на по-голямата яснота за възможностите, които дава програмата, следва да бъдат направени следните допълнения: КЪМ Т. 5. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА В точка 2. на допустимите дейности следва да се допълни възможност за финансиране на адаптирани проекти за деца със СОП с едновременно образователна и терапевтична насоченост като музикотерапия (адаптирани музикални занимания за деца със СОП), арт терапия (адаптирани занимания по художествени и приложни изкуства), танцово-двигателна терапия, адаптирана спортна гимнастика. ПРОМЕНИ В Т. 6 РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ Допустимите разходи за новите дейности остават без промяна спрямо сега съществуващите. Но е необходима промяна в ограничението за броя на проектите, с които детските градини могат да кандидатстват, с цел да се избегне противопоставяне на различните групи деца. С оглед на това по т. 6.3. подточка 3 следва да се допусне кандидатстване по програмата и с два проекта, в случай че</p>	<p>Приема се частично</p>	<p>Предложението може да бъде прието частично в частта с допълнението на дейности за деца със СОП, като в текста на програмата е направено допълнение. Въпреки направеното допълнение обръщаме внимание, че и до момента провеждането на такива дейности е било допустимо, но не е било изрично записано в програмата. В тази връзка не е прието и предложеното конкретизиране на примерни дейности, тъй като целта на програмата е да даде възможност на детските градини да планират дейности, които в най-висока степен отговарят на наличните (конкретните) условия и потребности. По отношение на допускането на една градина да кандидатства с два проекта считаме, че това не отговаря на възможностите за финансиране по програмата и</p>

единият от тях е насочен към деца със специални образователни потребности.

силно би ограничило броя на институциите, които ще могат да участват в нея. През изминалата година за участие в програмата бяха класирани детските градини с получен максимален брой точки от РУО, а бюджетът на програмата за 2024 г. се доближава до стойността на финансираните през изминалата година проекти. Ето защо в тази част предложението не е прието за тази календарна година.

В допълнение отбелязваме, че МОН е конкретен бенефициент по проект „Силен старт“, финансиран по Програма „Образование“ 2021-2027.

Проектът има за цел да се разгърне потенциала на децата в предучилищното образование чрез подкрепа за личното развитие с оглед по-успешна социална реализация.

Дейностите по проекта в подкрепа на децата и техните семейства ще се реализират в продължение на 5 години, като през този период във висококачественото образование и грижи в ранна детска възраст ще бъдат инвестирани 105 400 000 лв.

По проект „Силен старт“ ще се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие

				<p>на деца със СОП, в риск, с хронични заболявания и изявени дарби за трайното приобщаване в предучилищното образование. За целта детските градини могат да наемат психолози, логопеди и ресурсни учители. Чрез финансирането на тази дейност ще се подобрят възможностите за осъществяване индивидуална и групово работа за психосоциална рехабилитация, както и за подкрепа на развитие на интересите и способностите на децата с изявени дарби.</p>
2.	<p>Яна Алексиева - изпълнителен директор Асоциация Родители (електронна поща)</p>	<p>В национална програма „Хубаво е в детската градина“ липсва фокус върху практики, които да насърчават участието на родители и системното планиране на отношенията с тях. Детската градина е мястото, което създава първия модел за включване на родителите и определя и последващите нагласи и ангажираност на родителите в образованието на децата им. Това е добра възможност за поставяне на устойчиви основи и осъзнаване на нуждата от партниране и подкрепа. Затова е важно в тази програма да бъде заложено активно включване на родителите.</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Към предложението излагаме следните мотиви:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Един от критериите за оценка на проектните предложения в програмата е: Участие на родителите с тежест от 3 точки. През изминалата години са класирани само проектни предложения, които са получили максимален брой точки, тоест всички подкрепени проектни предложения са включвали участието на родители. 2. МОН е конкретен бенефициент по проект „Силен старт“, финансиран по Програма „Образование“ 2021-2027. Проектът цели да се разгърне потенциала на децата в предучилищното образование

				чрез подкрепа за личното развитие с оглед по-успешна социална реализация. Една от дейностите по проекта, който е с продължителност от 5 години, е именно работата с родители.
НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ“				
1.	Aziti (портал за обществени консултации)	11 Допустими дейности Добавяне на дейност 11 Обратна връзка Осигуряване на дигитална онлайн възможност за позитивна обратна връзка според политиките за изграждане на позитивен организационен климат в училищата, както относно образователните компетентности и развитието на ученика, така и за социалните и поведенчески компетентности - индивидуални и за работа в група. Създаване на онлайн портфолио на всеки ученик и документиране на личностното му развитие във времето.	Не се приема	Портфолиото на всеки ученик и документиране на личностното му развитие не могат да се събират в системата за кандидатстване по НП ИКТ, тъй като не са пряко свързани с определените цели, дейности и очаквани резултати на програмата.
2.	georgiev1991 (портал за обществени консултации)	В Дейност 2. Закупуване на интерактивно мултимедийно оборудване или иновативен хардуер и софтуер за институциите от системата на предучилищното образование Предлагам следното: В дейност 2 да могат да се включат и училищата, в които имат подготвителни групи. В предишни години това не бе възможно и училищата с подготвителни групи не можеха да кандидатстват по тази дейност.	Не се приема	Дейности 2 и 3 са разграничени не случайно. Целта е да се осигури техника на колкото се може повече институции въпреки ограничения финансов ресурс. По ПВУ всяко училище ще получи средства за изграждане на ВОСКС и STEM кабинети, които могат да се използват и от подготвителните групи в училище.
3.	„Частно средно училище Евлоги и Христо Георгиеви“ ЕООД, представлявано от Олга Ялъмова	За поредна година частните училища (съответно учениците от тях, които са всъщност крайните ползватели на резултатите от програмата, видно от записаното в част „Цели и обхват на програмата“) нямат достъп до Национална програма „Информационни и комуникационни технологии /ИКТ/ в системата на предучилищното и училищното образование“. Информационните и комуникационните технологии са неразделна част от съвременния образователен процес. Електронизацията на	Не се приема	Съгласно чл. 52, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) частните институции в системата на предучилищното и училищното образование се финансират при условията и по реда на закона, по който са

(електронна поща и деловодна система Евентис)

учебния процес е ключов елемент от съвременното училище, а навлизането на иновации, базирани на информационните и комуникационни технологии, в системата на образованието оптимизира процеса на обучение и повишава неговата ефективност. Това би трябвало да касае образователния процес по отношение на всички ученици и подготовката на всички учители, които се обучават и работят в сферата на българското училищно и предучилищно образование. Изложеното в част „Цели и обхват на програмата“ в тази Национална програма се отнася в еднаква степен както за учениците и учителите в държавните/общинските училища, така и за учениците/учителите в частните училища. В този смисъл е неразбираемо, защо от кръга на възможните бенефициенти по тази програма са изключени частните училища, т.е. са изключени децата обучавани в тях и учителите, които преподават в училищата. Движението на ученици между частните и държавните/общински училища е динамично и в двете посоки. Същото се отнася и за учителите. Както общинските/държавните училища, така и частните училища, са част от една единна образователна система, изпълняват Държавния образователен стандарт и именно заради това следва държавата да осигури условията за еднакво третиране както на педагогическия персонал, така и на децата по отношение на възможностите за провеждане на образователен процес. Дори и да става въпрос за закупуването от МОН, и съответно предоставянето на училищата (т.е. на децата и педагогическия персонал в тях), на материални активи, тези активи се потребяват и амортизират бързо, т.е. те не са дълготрайни материални активи. Краткотрайните активи, които ще се предоставят по тази Национална програма са предназначени единствено за повишаване на качеството на обучение. Към настоящия момент е налице трайна практика, при която МОН закупува краткотрайни активи и ги предоставя за обучение на децата в частните училища – става въпрос за програмата за закупуване на учебници и учебни помагала. Няма причина, този принцип да не може да се приложи и по отношение на Национална програма „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“. Още повече че съвременните учебници и учебни тетрадки са вече и на

учредени. Частните детски градини и училища, включени в системата на държавно финансиране, могат да събират средства от родителите за компенсиране на извършени от тях разходи за осигуряване и поддържане на материално-техническата база, в която се извършват дейностите по осъществяване на задължителното предучилищно и училищно образование на децата и учениците (чл. 301, ал. 3 от ЗПУО).

Видно от изложеното, частните детски градини и училища (ЧДГУ) имат различни възможности за финансово обезпечаване на извършваните от тях дейности по обучение, възпитание и социализация на децата и учениците. Не е финансово обосновано участието им в НП, по които се предоставят финансови средства за подобряване на материалната база, с оглед недопускане на двойно финансиране, предвид финансовото участие на родителите.

Следва да се обърне внимание и на факта, че средствата от държавния бюджет за национални програми за развитие на образованието

		електронен носител или онлайн, и средствата за тяхното четене биха заместили самия хартиен учебник.		включват разходите от държавния бюджет за реализиране на национални мерки и дейности, чиито цели не могат да бъдат постигнати в желаната степен, ако се финансират в рамките на средствата по стандарти(чл. 289, ал. 1 от ЗПУО).
4.	Асоциация на центровете за подкрепа за личностно развитие в България /АЦПЛРБ/ (електронна поща)	<p>В Националната програма „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“ 2024 година се предвиждат средства за подобряване качеството и възможностите за електронно обучение в системата на предучилищното и училищното образование, достъп до съвременни информационни и комуникационни технологии, внедряване на образователни иновации и създаване на условия за устойчивото им развитие.</p> <p>Вярваме, че тази програма може даде възможност на центровете да обновят техническото си оборудване, за да бъдат актуални и конкурентноспособни на останалите образователни институции в системата, както и на външното предлагане на подобни услуги.</p> <p>Центровете за личностно развитие са притегателни места, които обединяват деца и младежи от различни образователни институции и възрастови групи, но с общ интерес към дигиталните, комуникационни и информационни технологии. Центровете предлагат дейности и програми, които са различни от онези в училище и дават възможност за бързо напредване в съответната област или за подпомагане на пропуски и изоставане в образователния процес. Чрез дейността на центровете децата и младежите биха могли да придобият нови и различни умения в ИКТ чрез реализирането на различни учебни програми.</p> <p>Обръщаме Ви внимание, че центровете за подкрепа за личностно развитие досега не са включвани в НП “ИКТ в системата на предучилищното и училищното образование“, което води до трайна липса на техническа обезпеченост и условия за развитие. Навсякъде се работи със стари компютърни конфигурации, остарели мултимедийни средства, липсва интернет обезпеченост</p>	Приема се за сведение	Съгласно проекта на НП ИКТ за 2024 г. допустими кандидати са МОН, РУО, общините, държавните и общинските институции в системата на предучилищното и училищното образование. ЦПЛР са общински образователни институции (чл. 49, ал. 7 от ЗПУО) и в този смисъл са допустими кандидати. През 2023 г. също са били включени като бенефициенти и са били финансирани по Дейност 5 с предоставяне на средства за интернет свързаност.

		<p>на територията на всички помещения в сградния фонд, старо озвучително оборудване за провеждане на изяви и мероприятия и пр.</p> <p>Във всички Стратегически документи на МОН като приоритет се поставя дигитализацията на образователния процес, въвеждането на иновации, базирани на ИКТ, които са ключови елементи за съвременно преподаване и учене.</p> <p>Центровете за подкрепа за личностно развитие като част от образователните институции в системата на предучилищното и училищното образование не бива да остават в страни от изграждането на модерна инфраструктура, насърчаваща интереса към новите технологии. Това ще осъвремени визията на центровете, ще създаде различна среда от тази в училище и ще предложи съвременна среда за работа.</p> <p>Настояваме центровете за подкрепа за личностно развитие да бъдат включени като бенефициенти в следните модули на Национална програма „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“ 2024 година:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Закупуване на интерактивно мултимедийно оборудване или иновативен хардуер и софтуер за институциите от системата на предучилищното образование • Техническо обезпечаване на учебния процес за институциите от системата на предучилищното и училищното образование • Внедряване на образователни електронни ресурси, софтуер за професионално обучение и електронен дневник и подкрепа на съпътстващите им дейности • Осигуряване на свързаност и средства за развитие и поддръжка на опорната мрежа. • Изграждане/доизграждане на Wi-Fi мрежи и изграждане на нови Wi-Fi зони. 		
5.	УНИЦЕФ България (деловодна система Евентис)	<p>Гарантиране на равен достъп, както и подобряване на достъпността, качеството и възможностите за обучение в системата на предучилищното и училищното образование, са сред целите, залегнали в програмата. Интегрирането на технологии в образователния процес допринася за приобщаването на деца със</p>	Приема се	Промените са отразени в проекта на НП.

специални потребности като за определени групи деца, технологиите гарантират достъпа им до образование. Средствата за допълваща и алтернативна комуникация /ДАК/ представляват технологични и иновативни средства, които заместват речта и подпомагат общуването, участието и ученето на невербални деца в детската градина и училището. В зависимост от нуждите на децата и учениците, тези средства могат да бъдат ниско, средно или високо технологични, както и средства за достъп като софтуер за контрол с поглед например.

От 2022 г. УНИЦЕФ България реализира проект „Глас за всяко дете“ в партньорство с Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование София-град и още 12 РЦПППО в страната. В рамките на проекта са обучени специалисти от 13 РЦПППО, които да ползват по-ефективно в ежедневната си работа средства за ДАК. В допълнение, в партньорство с Фондация Асист, разработихме каталог със средства за ДАК и как те могат да бъдат интегрирани за подкрепа на невербални деца, а от 2023 година сформирахме национален екип по ДАК, в който участват специалисти от РЦПППО и ЦСОП от цялата страна.

В рамките на проект „Глас за всяко дете“ адаптирахме за България безплатна апликация за символна комуникация C-Board и трета поредна година организирахме обучения за педагогически специалисти, вкл. учители от детски градини и училища, както и за родители, за да ги запознаваме с ползите и възможностите, които технологичните средства за ДАК предоставят. Въпреки това виждаме съпротиви, както от специалисти, така и от родители, свързани с използването на технологиите, което лишава много деца в България от достъп до образование.

Бихме препоръчали тези средства за допълваща и алтернативна комуникация да бъдат изрично упоменати в националната програма и детските градини и училищата, както и РЦПППО и ЦСОП да бъдат насърчени да закупят такива, ако обучават и подкрепят деца и ученици, които се нуждаят от средства за ДАК.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „КВАЛИФИКАЦИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ“

1.	<p>Aziti</p> <p>(портал за обществени консултации)</p>	<p>3.1. Организиране и провеждане на форуми и конференции за представяне на информация за възможности за развитие на училището като общностен център/сдружение за предоставяне на обществени блага и услуги (регламентирано споделяне/общо ползване на ресурси от сграден фонд, през интернет, до соларна енергия и ел. автомобил/ ел. автобус - един вид модификация на реджо педагогиката за работа с родители/прародители и общинската администрация (Reggio Emilia Approach) с цел постигане на общи регионални цели и задържане на младите в малкия град и на село).</p> <p>3.1.2</p> <p>Показатели</p> <p>напредък спрямо уменията за предприемачество и управление на обществени блага/доброволчески труд</p> <p>Очакван резултат:</p> <p>Училището като общностен център, съопределящ регионални социални политики и управляващ споделени ресурси в общността, в това число труд.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Предложението не съответства на приоритетите и целите на НП „Квалификация на педагогическите специалисти“, която е програма насочена към квалификацията на учителите директорите и другите педагогически специалисти. Тя е разработена в съответствие с Приоритетна област 3 „Мотивирани и креативни учители” на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030)</p> <p>Организирането и провеждане на форуми и конференции и съответно показателите, по които наблюдаваме напредъка, са в посока мултиплициране на добри педагогически практики и мотивация на педагогическите специалисти за квалификация, както и предоставяне на информация за възможностите за професионалното развитие на учители, директори и други педагогически специалисти. В допълнение, националните конференции и форуми се организират, също така, с цел представяне на резултати от изследвания, които са отправна точка за дискусии и разработване на мерки за развитие по отношение</p>
----	--	---	---------------------	---

				повишаване на резултатите на учениците. Темите за форумите се формулират в резултат на наблюдението на дейностите на самата национална програма.
2.	<p>„Частно средно училище Евлоги и Христо Георгиеви“ ЕООД, представлявано от Олга Ялъмова</p> <p>(електронна поща и деловодна система Евентис)</p>	<p>Считаме, че частните училища следва да бъдат включени в кръга на бенефициентите по Национална програма „Квалификация на педагогическите специалисти“. Учителите и в държавните/общинските и в частните училища обучават българските деца съобразно изискванията на Държавния образователен стандарт, и съответно един от ангажиментите на държавата е да съдейства и за подобряване на професионалната подготовка на учителите, още повече, че движението на учителите между държавните/общинските и частните училища е динамично, и днешните учители в частните училища са утрешни учители в държавните/общинските училища и обратно. С оглед на това, поддържането на постоянно високо ниво на професионалната им подготовка е в интерес на цялото общество, респективно на държавата, без оглед на това към един конкретен момент кой е работодател на учителя.</p>	Не се приема	<p>Съгласно чл. 286, ал. 1 от ЗПУО, средствата от държавния бюджет за национални програми за развитие на образованието включват разходите от държавния бюджет за реализиране на национални мерки и дейности, чиито цели не могат да бъдат постигнати в желаната степен, ако се финансират в рамките на средствата по чл. 280, ал. 3, т. 1, 2 и 3, а именно: за издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците; за подпомагане на равния достъп и подкрепа за личностно развитие; за развитие на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.</p> <p>Частните детски градини и училищата се учредяват от физически и/или юридически лица като търговски дружества, юридически лица с нестопанска цел или кооперации или като дружества по законодателството на държава членка. В този смисъл квалификацията на педагогическите специалисти в</p>

				частните детски градини и училища би следвало да се осигурява от съответния учредител/ собственик.
3.	Доц. д-р Елена Арнаудова – ПУ ”П. Хилендарски” - Пловдив (електронна поща)	<p>По Модул 2 „Придобиване на професионална квалификация „Учител по учебен предмет“:</p> <p>Опитът ми на ръководител и преподавател в програми за допълнителна професионална квалификация „Учител по учебен предмет” ми дава основание да считам че ролята на регионалните управления на образованието излишно усложнява процедурата за кандидатстване . По аналогия с кандидат-студентските процедури относно ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър” следва и кандидатите за допълнителна професионална квалификация да имат възможност за избор на висше училище. В практиката ми има случаи, в които кандидати от Пловдив, които изявяват желание да получат своята квалификация в Пловдивския университет, в който функционира съответна програма за ДК, биват насочени от РУО към СУ „Климент Охридски”.</p> <p>ПРЕДЛАГАМ:</p> <p>Посредническата роля на РУО в МОДУЛ 2 да отпадне цялостно като всеки от кандидатите за допълнителна професионална квалификация да има възможност за свободен избор на висше училище, което има одобрена от МОН програма за съответна квалификация. Одобрението на заявленията и документите на кандидатите да се извършва от съответното висше училище, без да се пренебрегва контролът на МОН. По този начин договорите също ще се сключват само между ДВУ и МОН, а не и с трета страна в лицето на РУО.</p>	Не се приема	<p>Дейностите по Модул 2 на НП „Квалификация на педагогическите специалисти“ са с цел кадровото обезпечаване на училища с траен недостиг на педагогически специалисти в малки населени места. Като териториална администрация към министъра на образованието и науката, РУО изпълняват основните си функции като подпомагат организационно и методически дейността на педагогическите специалисти, идентифицират потребности, организират и координират на областно ниво формите за квалификация на педагогическите специалисти и съдействат за оптимизиране, функциониране и развитие на институциите от системата на предучилищното и училищното образование на територията на областта. В тази връзка, РУО правят подбор на заявите желание за обучение учители и одобрени от директора на училищата учители. Окончателното решение за включването на педагогически специалисти за придобиване на допълнителна професионална</p>

			<p>квалификация „учител по ...“ по Модул 2 на НП „Квалификация на педагогическите специалисти“ 2024 г. е на МОН и сключването на споразумения с висшите училища за обучение на учителите е между МОН и висшите училища. Тези споразумения се сключват след уведомяване на ВУ за включените в програмата учители, учебния предмет, по който следва да бъдат обучени учителите, както и техния брой за всяка допълнителна квалификация учител по учебен предмет. Винаги се взема предвид населеното място, в което работят учителите при разпределението във ВУ, заявили възможност да обучават учители по националната програма. В предложеният проект на Национална програма по Модул 2 не се предвижда сключването на договор между МОН, РУО и ДВУ. Договорите, които се сключват по Модул 2 на НП „Квалификация на педагогическите специалисти“ 2024 г. са два типа: тристранни договори - между МОН, участниците в програмата и директора на училището и двустранни договори – между МОН и ДВУ за обучение на</p>
--	--	--	--

				участниците в Модул 2 на Националната програма.
4.	air kokov (електронна поща)	<p>В следните точки и подточки, свързани с МОДУЛ 2: „11.2. МОДУЛ 2 Изпълнение на дейности по програмата от ДВУ“ „11.2.1. Подаване на заявление в РУО.“ „11.2.2. Утвърждаване от началниците на регионалните управления на списъци“ „10 10.2.4. Сключване на тристранни договори“ „•Подбор на участници по дейности в Модул 2 – подборът се извършва от съответното РУО.: • Сключен тристранен договор между МОН, участниците в програмата и директора на училището.“ „14.2. Изпълнение на дейности по програмата от ДВУ по Модул 2 а) Началниците на регионалните управления на образованието предоставят на МОН утвърдени списъци от извършения подбор на участници за включване в програмата за придобиване на допълнителна квалификация; е) Сключване на споразумения с ДВУ за обучение на участниците по Модул 2; 16“ СЧИТАМ, ЧЕ посредническата роля на регионалните управления на образованието (РУО) трябва да отпадне, като се даде възможност на кандидатите за допълнителна професионална квалификация самостоятелно да избират в кои Държавни висши училища (ДВУ) да кандидатстват и да проведат своята квалификация. МОТИВИ: Възлагането на РУО да събира и обработва и подбери кандидатите за допълнителна професионална квалификация натоварва всички страни с ненужна и допълнителна административна тежест, въвежда една напълно излишна допълнителна стъпка в целия процес и го утежнява и безсмислено го забавя. Това е така, тъй като така или иначе е предвидено договорите да се сключват между съответните ДВУ и МОН, а документацията да се обработва от тези две страни и по-специално от ДВУ. В този смисъл РУО се явява излишна трета страна, което води само до натоварване на процеса, ненужното му усложняване, предполага генерирането на допълнителен документооборот – между МОН и</p>	Не се приема	<p>Като териториална администрация към министъра на образованието и науката, РУО изпълняват основните си функции като подпомагат организационно и методически дейността на педагогическите специалисти, идентифицират потребности, организират и координират на областно ниво формите за квалификация на педагогическите специалисти и съдействат за оптимизиране, функциониране и развитие на институциите от системата на предучилищното и училищното образование на територията на областта. В тази връзка, РУО правят подбор на заявите желание за обучение учители и одобрени от директора на училищата учители. Окончателното решение за включването на педагогически специалисти за придобиване на допълнителна професионална квалификация „учител по ...“ по Модул 2 на НП „Квалификация на педагогическите специалисти“ 2024 г. е на МОН и сключването на споразумения с висшите училища за обучение на учителите е между МОН и висшите училища. Тези споразумения се сключват след</p>

РУО, загуба на човеческите и административен ресурс и не на последно място – допълнително забавяне.

РУО по места са свръхнатоварени, масово страдат от липса на достатъчен човешки ресурс, а на места и от достатъчен административен капацитет, и е напълно излишно възлагането им на неприсъща за тях дейност, която да се състои във формално обработване на заявки и прехвърлянето ѝ след това към друга инстанция.

Такава допълнителна дейност се явява и пречка и затруднение за самите РУО да извършват регулярните си дейности по контрол и методическа подкрепа спрямо училищата в страната и създава рискове от неспазване на срокове и влошаване качеството на работата.

Ненужно е обработването на документооборота на кандидатите за допълнителна професионална квалификация от РУО при положение, че въпросните документи така или иначе ще бъдат обработвани от ДВУ и от МОН.

Не на последно място обработката и обобщаването на документооборота на кандидатите за допълнителна професионална квалификация от страна на РУО създава и основателен риск за намеса в свободния избор на кандидатите в кое ДВУ да се обучават, евентуалното им пренасочване към неудобни, неподходящи или нежелани локации, както и нарушаване на принципа на свободна конкуренция между различните ДВУ в страната.

С оглед на горното ПРЕДЛАГАМ:

Посредническата роля на РУО в МОДУЛ 2 да отпадне цялостно като всеки от кандидатите за допълнителна професионална квалификация да има възможност да се насочи към ДВУ, което е одобрено от МОН за извършване на обучение по дадената квалификация. Одобрението на заявленията и документите на кандидатите да се извършва от съответното ДВУ, а контролът в крайна сметка както и сега като последна инстанция да остава у МОН.

По този начин договорите също ще се сключват само между ДВУ и МОН, а не и с трета страна в лицето на РУО.

уведомяване на ВУ за включените в програмата учители, учебния предмет, по който следва да бъдат обучени учителите, както и техния брой за всяка допълнителна квалификация учител по учебен предмет. Винаги се взема предвид населеното място, в което работят учителите при разпределението във ВУ, заявили възможност да обучават учители по националната програма. В предложеният проект на Национална програма по Модул 2 не се предвижда сключването на договор между МОН, РУО и ДВУ. Договорите, които се сключват по Модул 2 на НП „Квалификация на педагогическите специалисти“ 2024 г. са два типа: тристранни договори - между МОН, участниците в програмата и директора на училището и двустранни договори – между МОН и ДВУ за обучение на участниците в Модул 2 на Националната програма.

		<p>С това ще отпадне сериозна административна тежест за всички четири страни в процеса, ще се намали разходът на човекочасове, административен ресурс, съответно това означава и по-малко финансови разходи, като същевременно всички процеси ще се ускорят.</p> <p>РЕЗУЛТАТИ</p> <p>С приемането на предложените по-горе промени ще бъдат постигнати следните резултати:</p> <p>това ще отпадне сериозна – отпадане на предвидената допълнителна административна тежест за всички четири страни в процеса;</p> <p>ще се намали удвояването на разходи, свързани с работната сила за полагане на двойни усилия за идентична дейност на служители в различните администрации, което по същество намалява разходите по осъществяваната дейност и разходът на човекочасове, административен ресурс, съответно това означава и по-малко финансови разходи, като същевременно- ще се осъществи по-бърза обработка на предвидените документи;</p> <p>всички процеси ще се ускорят;</p> <p>ще се осигури свободния и неопосредстван избор на кандидатите да се насочват самостоятелно, а не централизирано, по своя преценка към най-подходящото според тях ДВУ да обучение.</p> <p>ще се насърчи свободната конкуренция между ДВУ.</p>		
5.	<p>ЛИЛЯНА ЖЕЛЯЗКОВА (електронна поща)</p>	<p>МОДУЛ 2 „Придобиване на професионална квалификация „учител по учебен предмет“ като допълнителна професионална квалификация на заети в системата на предучилищното и училищното образование учители; С целева група учители, заети в системата на предучилищното и училищното образование, които формират част от годишната си норма преподавателска заетост по предмет, по който не са специалисти.“</p> <p>и по-конкретно:</p> <p>„11.2. МОДУЛ 2 Изпълнение на дейности по програмата от ДВУ по Модул 2 за придобиване на допълнителна професионална квалификация (ПК) учител по учебен предмет за учители, заети в системата на предучилищното и училищното образование, които формират част от годишната си норма преподавателска заетост по</p>	Не се приема	<p>Като териториална администрация към министъра на образованието и науката, РУО изпълняват основните си функции като подпомагат организационно и методически дейността на педагогическите специалисти, идентифицират потребности, организират и координират на областно ниво формите за квалификация на педагогическите специалисти и съдействат за оптимизиране, функциониране и развитие на</p>

предмет, по който не са специалисти (с приоритет за придобиване на ПК „учител по математика“, „учител по биология и здравно образование“, „учител по български и литература“, „учител по история и цивилизации“, „учител по физическо възпитание и спорт“, „учител по религия“);“

„11.2.1. Подаване на заявление в РУО по образец с приложени копия на диплома за придобита образователно-квалификационна степен (ОКС) с професионална квалификация „учител по...“ съгласно изискванията в Приложение № 1 към чл. 10 на Наредба № 15/22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти за заемане на длъжността (Наредба №15/2019г.); препис-извлечение от трудова книжка, доказващ професионален опит; професионална автобиография; мотивационно писмо; препоръка или подкрепящо писмо от настоящия работодател.

„11.2.2. Утвърждаване от началниците на регионалните управления на списъци от извършения подбор на участници за включване в програмата за придобиване на допълнителна ПК „учител по...“ и предоставянето им на МОН.“

„10 10.2.4. Сключване на тристранни договори между МОН, участниците в програмата и директора на училището.“

„•Подбор на участници по дейности в Модул 2 – подборът се извършва от съответното РУО. Кандидатстване по Модул 2 на програмата: Подаване от кандидатите на заявление в РУО по образец с приложени копия на диплома за придобита образователно-квалификационна степен (ОКС) с професионална квалификация „учител по...“ съгласно изискванията в Приложение № 1 към чл. 10 на Наредба № 15/22.07.2019 г. за заемане на длъжността; препис-извлечение от трудова книжка, доказващ професионален опит; професионална автобиография; мотивационно писмо; препоръка или подкрепящо писмо от настоящия работодател. Участниците следва да отговарят на следните изисквания:

- Сключен тристранен договор между МОН, участниците в програмата и директора на училището.“

институциите от системата на предучилищното и училищното образование на територията на областта. В тази връзка, РУО правят подбор на заявите желание за обучение учители и одобрени от директора на училищата учители. Окончателното решение за включването на педагогически специалисти за придобиване на допълнителна професионална квалификация „учител по ...“ по Модул 2 на НП „Квалификация на педагогическите специалисти“ 2024 г. е на МОН и сключването на споразумения с висшите училища за обучение на учителите е между МОН и висшите училища. Тези споразумения се сключват след уведомяване на ВУ за включените в програмата учители, учебния предмет, по който следва да бъдат обучени учителите, както и техния брой за всяка допълнителна квалификация учител по учебен предмет. Винаги се взема предвид населеното място, в което работят учителите при разпределението във ВУ, заявили възможност да обучават учители по националната програма. В предложеният проект на Национална програма по Модул

„14.2. Изпълнение на дейности по програмата от ДВУ по Модул 2 за придобиване на допълнителна ПК учител по учебен предмет
а) Началниците на регионалните управления на образованието предоставят на МОН утвърдени списъци от извършения подбор на участници за включване в програмата за придобиване на допълнителна квалификация;
е) Сключване на споразумения с ДВУ за обучение на участниците по Модул 2; 16“

По т.11.2, 2.1, 2.2, 10 10.2.4, т. 14.2 (а, е)

ПРЕДЛАГАМ посредническата роля на регионалните управления на образованието (РУО) да отпадне, като се създаде възможност на кандидатите за допълнителна професионална квалификация самостоятелно да избират в кои Държавни висши училища (ДВУ) да кандидатстват и да проведат своята квалификация.

МОТИВИ:

- *Възлагането на РУО да събира, обработва и подбира кандидатите за допълнителна професионална квалификация създава допълнителна административна тежест. С посочените текстове се въвежда една допълнителна стъпка в текущия процес и го усложнява, което води до усложняване на административните срокове за реализацията му.*
- *Допълнението е предвидено като част от договорите, които следва да се сключват между съответните ДВУ и МОН. Документацията се обработва от тези две страни, в частност от ДВУ. Във връзка с гореизложеното позицията на РУО се явява излишна трета страна, което води само до ненужно усложняване и забавяне на административната процедура, предпоставя генерирането на допълнителен документооборот – между МОН и РУО, загуба на човечески ресурс и административен ресурс.*
- *Всички служители в РУО по места са свръхнатоварени, на лице е хроничен недостиг на персонал, а на локално административният капацитет е изключително ограничен. Опитът да се възлагат неприсъщи за административните структури дейности от подобен характер, които са по същество формални (обработване на заявки) и неавтоматизирани, от чиито действия произтича*

2 не се предвижда сключването на договор между МОН, РУО и ДВУ. Договорите, които се сключват по Модул 2 на НП „Квалификация на педагогическите специалисти“ 2024 г. са два типа: тристранни договори - между МОН, участниците в програмата и директора на училището и двустранни договори – между МОН и ДВУ за обучение на участниците в Модул 2 на Националната програма.

пренасочването на документооборота и към друга институция, създава обосновани рискове от редица човешки грешки, чиито последици не могат да бъдат предвидени към този момент и не кореспондират с принципите за добро административно управление (ефективност, ефикасност и устойчивост).

- Подобни допълнителни дейности биха довели до възпрепятстване на извършваните основни, регулярни контролни дейности и дейности по методическа подкрепа, които РУО осъществява спрямо училищата в страната, и създава рискове от неспазване на срокове и влошаване качеството на работата в нарушение на приложимата нормативна уредба.

- Ненужно е обработването на документооборота на кандидатите за допълнителна професионална квалификация от РУО, при положение, че Националната програма предвижда същите да бъдат обработвани от ДВУ и от МОН.

- Обработката и обобщаването на документооборота на кандидатите за допълнителна професионална квалификация от страна на РУО създава и основателен риск за намеса в свободния избор на кандидатите в кое ДВУ да се обучават, евентуалното им пренасочване към неудобни, неподходящи или нежелани локации, както и нарушаване на принципа на свободна конкуренция между различните ДВУ в страната.

С оглед на горното ПРЕДЛАГАМ:

Посредническата роля на РУО в МОДУЛ 2 да отпадне изцяло като за всеки от кандидатите за допълнителна професионална квалификация да бъде създадена възможност да се насочи към ДВУ, което е одобрено от МОН за извършване на обучение в съответната квалификация. Одобрението на заявленията и документите на кандидатите да се извършва от съответното ДВУ, а контролът както и сега да продължи да се осъществява от МОН. По този начин договорните взаимоотношения ще бъдат сключвани между ДВУ и МОН, а не и с трета страна – РУО, както предвижда проектът на текст в Националната програма.

С приемането на предложените по-горе промени **ЩЕ БЪДАТ ПОСТИГНАТИ СЛЕДНИТЕ РЕЗУЛТАТИ:**

		<ul style="list-style-type: none"> - отпадане на предвидената допълнителна административна тежест за всички четири страни в процеса; - ще се намали удвояването на разходи, свързани с работната сила за полагане на двойни усилия за идентична дейност на служители в различните администрации, което по същество намалява разходите по осъществяваната дейност; - ще се осъществи по-бърза обработка на предвидените документи;; -ще се постигне ефективност, ефикасност и прозрачност при обработката на документи. -ще се осигури свободния и неопосредствен избор на кандидатите да се насочват самостоятелно, а не централизирано, по своя преценка към най-подходящото според тях ДВУ за обучение. - ще се насърчи свободната конкуренция между ДВУ. 		
<p>б.</p>	<p>Асоциация на центровете за подкрепа за личностно развитие в България /АЦПЛРБ/</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>В центровете за подкрепа за личностно развитие работят педагогически специалисти и директори, които несъмнено имат нужда от системни действия за повишаване на педагогическите компетентности, нови подходи към преподаването, оценяването на напредъка на учениците, развитие и обмяна на добри практики между центровете, продължаваща и допълнителна квалификация. Всички тези специалисти имат нужда от системна и специфична подкрепа.</p> <p>Предлагаме специфични обучителни дейности да бъдат предвидени за преподавателите в направленията „Театрално изкуство“, „Танцово изкуство“, „Музикално изкуство“, „Изящни изкуства“, „Наука и технологии“, „Спорт“ като те да бъдат включени в Модул 1 по програмата. Оставаме в готовност за съдействие такива да бъдат проведени на национално ниво с участието на педагози от всички центрове за подкрепа за личностно развитие.</p> <p>В рамките на Модул 1 на Националната програма „Квалификация на педагогическите специалисти“ предлагаме да бъде подкрепено провеждането на конференция/ форум за обмяна на опит, представяне на водещи педагогически практики, актуални за центровете за подкрепа за личностно развитие, за което програмата да осигури финансова подкрепа.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Съгласно чл. 49, ал. 7 от ЗПУО центровете за подкрепа за личностно развитие са общински. В този смисъл квалификацията на педагогическите специалисти в тях би следвало да се осигурява от съответната община – първостепенен разпоредител с бюджет и в рамките на средствата по бюджета на институцията.</p>

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ЗАЕДНО ЗА ВСЯКО ДЕТЕ“

<p>1.</p>	<p>Яна Алексиева - изпълнителен директор Асоциация Родители (електронна поща)</p>	<p>Национална програма „Заедно за всяко дете“ Модул 2 „Добри практики за взаимодействие с родителите на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст“ от части успява да осигури възможност за включване на родителите, но няколкото тематични срещи за родители в рамките на програмата са само първата крачка за промяна на модела. Кратките срокове за реализиране на заложените дейности в рамките на 3-4 месеца от първия срок (Срок за изпълнение на дейностите по двата модула: 31.12.2024 г.) също създават пречки за това да се разгърне една програма през цялата учебна година. Системния подход към родителя изисква повторемост и надграждане всяка следваща година. Също така предполага това да е политика на ниво училище, в който да са включени всички родители, а не само за няколко класа. Затова националната програма трябва да цели през всяка следващата година в която училищата кандидатстват да могат да са сигурни, че ще бъдат отново включени и ще могат да залагат дейности не само в рамките на конкретната учебна година, а поне за 2-3 години, за да се види и напредък.</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>НП “Заедно за всяко дете“ се изпълнява от 2018 г., като се наблюдава устойчивост на постигнатите резултати благодарение на съвместните усилия и активността на участниците в дейностите по реализирането на целите на програмата и Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. С реализирането на дейностите по Модул 2 „Добри практики за взаимодействие с родителите на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст“ ежегодно се отчитат подобрени условия за взаимодействие между институциите и родителите, за повишаване на отговорността им и за ангажирането им в процеса на обхващане и включване на децата и учениците в образователната система. Отчетено е създаването на алтернативни форми на взаимодействие с родителската общност,</p>
-----------	---	---	------------------------------	---

				повишен родителски потенциал и здравна култура. Това е основание всяка година да се залагат за постигане по-високи целеви стойности по отношение на показателите за постигане на целите: брой на информационните кампании, брой на включените родители и педагогически специалисти в дейностите, брой на организираните дейности за приобщаване на родителската общност към училищния живот. Одобряването и финансирането на подадените от образователните институции заявки за участие е обвързано с определените срокове за подаване на заявките, със съответствието им с допустимите дейности и заложените критерии по модула.
2.	УНИЦЕФ България (деловодна система Евентис)	УНИЦЕФ приветства продължаващите усилия на МОН и останалите, ангажирани по ПМС 100 институции, за повишаване на обхвата и гарантиране достъпа до образование за всяко дете. В последните няколко години УНИЦЕФ България подкрепя реализирането на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст чрез оценки на изпълнението и повишаване капацитета на екипите за обхват. Въпреки добрите резултати, които се отчитат по Механизма, бихме препоръчали в рамките на бюджета по програмата, да се отдели дейност с бенефициент МОН и да се инициира оценка на работата на екипите за достигане и обхващане на деца и ученици	Приема се по принцип	Предложението надхвърля обхвата на НП и ще бъде реализирано чрез дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

		<p>от най-маргинализираните общности. На база на тази оценка следва да се инициират обучителни дейности, които да подкрепят екипите за обхват. Бихме препоръчали обучителни дейности, целящи повишаване капацитета на членовете на екипите за обхват, да бъдат изрично упоменати като част от дейностите, ръководени от РУО.</p> <p>В периода 2018-2019 УНИЦЕФ изготви практически насоки и обучителни модули за екипите за обхват, които отчитат международен опит в подобни дейности, но и националния контекст и имаме готовност да подкрепим методически МОН и РУО при инициирането на обучителни дейности.</p> <p>В допълнение, с оглед на ниския обхват на децата с временна закрила в националната система, препоръчваме в националната програма да бъдат добавени дейности за обмяна на опит и насърчаване на обхвата, насочени към тази специфична група.</p>		
--	--	--	--	--

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ОПТИМИЗИРАНЕ НА ВЪТРЕШНАТА СТРУКТУРА НА ПЕРСОНАЛА“

1.	<p>Aziti (портал за обществени консултации)</p>	<p>Моля да смените името на програмата, тъй като отпуснатите пари са за обезщетения на персонала при прекратяване и трудовите им договори, а не за оптимизиране на вътрешната структура на персонала.</p> <p>"Повишаването на ефективността от разходването на публичните средства за образование" - Как мислите да се постигне повишаването на ефективността?! Колегите трябва да са солидарни и да се лишат от допълнително заплащане с цел подsigуряване на достатъчно средства за пенсиониращите се. Моля да предоставите вътрешни финансови инструменти за подsigуряване на средствата и да пошурите училищата периодично да назначават и млади учители, за да не се натоварва бюджета на училището прекомерно при напускане в пенсия на няколко учителя едновременно.</p> <p>По тази логика може да давате по същата програма и "обезщетения"/"стартов капитал" за персонала при започване на трудов договор, както и да давате бонуси на майки/бащи с деца/със студенти, на баби и дядовци и т.н.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Направените предложения не се отнасят конкретно за текстовете на програмата. По програмата се осигуряват средства за заплащане на обезщетенията на персонала в институции от системата на предучилищното и училищното образование на основание разпоредбите на Кодекса на труда и Закона за предучилищното и училищното образование.</p>
----	---	--	---------------------	---

	Програмата може да я наречете например "Променен статус в обществото". За обезщетения да кандидатстват не училищата, а РУО. Стажът да се сумира от годините стаж в образователни структури на територията на даденото РУО.		
--	---	--	--

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ В ДЕЙСТВИЕ“

Модул 1 „Нови учебни предмети, модули и интердисциплинарно учене“

1.	<p>Даниел Симеонов - Сдружение “Арте Урбана Колектив”</p> <p>(електронна поща и деловодна програма Евентис)</p>	<p>Ние смятаме, че предложението само и единствено иновативни училища да се възползват от евентуално финансиране е дискриминационно. Много училища имат въведени нови учебни предмети в учебната си програма като ФУЧ. Те не винаги са иновативни по своя статут, но са важни за учениците, разширяват обхвата на образованието и за тяхната дейност е необходимо финансиране.</p> <p>Това, че някои училища са обявени за иновативни, не означава, че в други училища в страната не се състоят иновативни дейности, свързани с интердисциплинарно учене. Според нас, би следвало те също да получат възможност да бъдат подкрепени.</p> <p>Училищата, които са развили иновации, но вече не са в списъка за иновативни училища, а продължават работа с иновативни практики, също трябва да имат опцията да кандидатстват по този модул. Най-вече защото до този момент техните концепции за нови учебни предмети, които са въведени и развити, в които са инвестирани средства и труд от страна на учители и външни експерти, не са получавали финансова подкрепа от МОН.</p> <p>Смятаме, че както по Модул 2 на тази програма може да бъде осъществявана мобилност между иновативни и неинновативни училища, така и Модул 1 също трябва да бъде отворен за всички училища с иновативни интердисциплинарни практики.</p> <p>Ако мерките не са отворени и не включат и други училища, те няма да имат мотив да станат иновативни, а идеята на програмата е да разшири този подход и да направи повече училища иновативни,</p>	Не се приема	<p>Реализирането на нововъведенията при образователната иновация не трябва да се разглежда като еднократен акт, а като продължителен цикличен процес, свързан с провеждане на целенасочена иновационна училищна политика.</p> <p>Модул 1 на НП подкрепя с определен финансов ресурс иновативни училища за реализиране на действащите им проекти, свързани с въвеждане на нови учебни предмети/модули или интегративни учебни предмети, отговарящи на изискванията и възможността, дадена на иновативните училища с Наредба № 4 от 30.09.2015 г. за учебния план не само в цитираните часове като ФУЧ от раздел В, но и в раздел А и раздел Б на училищните учебни планове, както и възможността за различно от утвърденото в рамковите или типовите учебни</p>
----	--	---	--------------	--

което е в унисон и с крайна цел на оперативните програми на ЕС за иновативно образование.

От проекта на програмата не става ясно дали в Модул 1 разходите за пътуване ще бъдат допустими. Предлагаме да има такава възможност, тъй като често иновациите, свързани с въвеждане на нов предмет, са свързани с посещения и пътувания в институции, които са пряко свързани с новите учебни предмети и модули.

планове разпределение на учебните предмети между класовете в рамките на етапа при изпълнение на общия брой часове по съответните предмети за етапа. За иновативните училища в зависимост от иновативните елементи, общият брой на учебните седмици за една учебна година може да бъде увеличен, но не повече от 38 учебни седмици. Предвиденото финансиране е целево за обезпечаване на конкретните дейности.

Модулът подкрепя и промяна в организацията на обучението в иновативните училища с прилагане на интердисциплинарни модули, съвместно преподаване от екипи с учители и/или външни лектори, интердисциплинарни ученически проекти.

Посещения и пътувания в институции, които са пряко свързани с новите учебни предмети и модули са предмет на други национални програми.

При следващо издание на програмата може да бъде разгледана възможността за финансово обезпечаване и включване на елементи от предложението.

1.	<p>Живка Гергова - директор на ОБУ “Св. Климент Охридски”, гр. Бургас</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>В Обединено училище „Св. Климент Охридски“ – кв. Рудник, гр. Бургас учат ученици от I до X клас. Учениците от VIII, IX и X клас, за период от три години, се обучават в Професионално направление: код 525 / Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства, Професия: код 525120 / Работник по транспортна техника, Специалност: код 5251201 / АВТОБОЯДЖИЙСТВО. Наличието на професионална паралелка в училище налага необходимостта от осигуряване на съвременна материално-техническа база и предоставяне на качествена професионална подготовка, в реални работни условия, с цел за подобряване на практическите умения на учениците.</p> <p>Възможността Обединените училища с професионални паралелки да се възползват от участие в процедурата по подбор на допустими кандидати по Националната програма би подпомогнала модернизацията на образователната среда за професионално обучение в училище, както и подобряване на достъпа до реална работна среда в организациите, в които учениците провеждат производствената практика всяка година.</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Размерът на средствата, предложени по бюджета на Националната програма е съобразен с разчетите по бюджета на МОН за всички национални програми за 2024 г. Той е определящ фактор за броя на одобрените и финансирани проекти за модернизация на материалната база за професионално образование и обучение. Обединените училища се насърчават да осъществяват професионално обучение в партньорство с професионалните гимназии чрез споделяне на материалната база с оглед продължаване на образованието и обучението след допълнителния държавен прием по професии и специалности с по-високи степени на професионална квалификация в същото професионално направление.</p>
----	--	---	------------------------------	--

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ПОДПОМАГАНЕ НА ОБЩИНИ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕСЕГРЕГАЦИЯ“

1.	<p>УНИЦЕФ България</p> <p>(деловодна система Евентис)</p>	<p>УНИЦЕФ поздравява МОН за продължаването на Националната програма „Подпомагане на общините за образователна десегрегация“, която е един от водещите инструменти на МОН за реализирането на държавната политика в областта на образователната интеграция. Общините играят ключова роля в процесите, свързани с обхвата и десегрегацията на училищата и следва да бъдат насърчени в този процес. Налице е повишен интерес към програмата от страна на общините и е необходимо заложеният ресурс да може да отговори на нуждите.</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Становището на УНИЦЕФ подкрепя изпълнението на дейностите по тази НП, без да са отправени конкретни препоръки или предложения.</p>
----	---	---	------------------------------	---

2.	<p>Aziti</p> <p>(портал за обществени консултации)</p>	<p>Моливчета и безплатен транспорт....</p> <p>Общините да сключват шество/кооператив между "елитни" училища и училища с ученици от уязвими групи или в риск от образователна десегрегация. Да се предостави безплатен транспорт за трансфер на ученици между двете училища, както и пари за моливчета и маркери с цел реализиране на общи класови и извънкласови проекти.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>НП „Подпомагане на общините за образователна десегрегация“ е модел за подпомагане на общини на територията на Република България за осигуряване на равен достъп до качествено образование и за прилагане на интегрирана подкрепа (социална и образователна).</p> <p>Финансирането по програмата се осъществява чрез организиране от ЦОИДУЕМ на конкурсна процедура, по която общините, отговарящи на условията, кандидатстват с проектни предложения. Всяка кандидатстваща община подготвя проектно предложение по образец на формуляр, изготвен за процедурата.</p> <p>Относно предложението за „шество/кооператив между "елитни" училища и училища с ученици от уязвими групи или в риск от образователна десегрегация“: В т. 13. Условия и ред за кандидатстване по програмата като изискуем документ и критерий за допустимост е посочено представянето на споразумение/я (подписани и подпечатани) между общините и приемните образователни институции, в които се вписват</p>
----	--	---	---------------------	--

			<p>задълженията и отговорностите на страните, както и последващи мерки за устойчивост на процеса на образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация.</p> <p>Относно предоставянето на безплатния транспорт: Програмата осигурява такъв по дейност 11.1. Осигуряване на безплатен транспорт в рамките на населеното място за деца в задължително предучилищно образование и за ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции с цел достъп до образование в несегрегирани приемни образователни институции, както и за деца и ученици, живеещи в отдалечени райони, но посещаващи несегрегирани образователни институции. Всяка община избира вариант от допустимите описани в програмата варианти (организиране на превози за собствена сметка, сключване на договор за специализиран превоз с автомобилен транспорт и превоз по автобусни линии по утвърдена транспортна схема) и в зависимост от това се осигурява финансиране на безплатен транспорт.</p>
--	--	--	---

				<p>Като задължително условие в проектните предложения е планирането и последващото изпълнение на дейностите като: информиране, мотивиране и подготовка на децата и учениците за съвместното образователно развитие; психолого-педагогическо и социално-комуникативно приобщаване на всички родители и дейности (групова или индивидуална форма) с деца в задължително предучилищно образование и с ученици, включени в процеса на десегрегация, за продължаване на образованието им в приемните образователни институции. Финансирането на тези дейности се осигурява от бюджетите на общините като съфинансиране или по други механизми и програми.</p>
--	--	--	--	--

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „БЕЗ СВОБОДЕН ЧАС“

1.	Aziti (портал за обществени консултации)	<p>Всеки учител да изготви план за действие, който да съгласува с учениците и свои потенциални заместници, с цел продължаване на обучителния процес въпреки липсата на титуляра в клас. Планът за действие да е с различен времеви хоризонт - отпадане на един час, отпадане на няколко часа.</p> <p>Учениците да са информирани как трябва да протече часа без учител и сами да могат да се самоорганизируют и да проведат часа така, че да не се бездейства, а да се работи по учебния материал. Чрез планираните дейности трябва да се гарантира едно плавно преминаване към следващия урок при завръщането на титуляра по предмета.</p>	Не се приема	<p>В случаите, в които заместникът е специалист по съответния предмет, той изпълнява чл. 5, ал 1 от Наредба № 15/22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти като отговаря за планиране, организиране и провеждане на образователния процес, базиран</p>
-----------	--	---	--------------	--

				<p>върху придобиване на ключови компетентности от децата и учениците.</p> <p>В случаите, в които заместникът на отсъстващия учител не е специалист по съответния учебен предмет, учебните часове се провеждат по теми, свързани с гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование. Темите са определени в училищна програма, приета от педагогическия съвет и утвърдена от директора на училището.</p> <p>Контролът по изпълнението на задълженията на заместващия учител се осъществява от директора на училището, ДГ или ЦСОП.</p>
2.	<p>georgiev1991</p> <p>(портал за обществени консултации)</p>	<p>Според проекта на документа на Национална програма „Без свободен час“, Модул 1 „Без свободен час в училище“ и Модул 2 „Без свободен час в детската градина“</p> <p>Всяко училище, ЦСОП и ДГ може да кандидатства по Модул 1 и 2 от националната програма за средства в размер не повече от 0,3% от годишния размер на средствата за заплати и осигурителни плащания на училището, ЦСОП и ДГ по утвърдения му бюджет за 2024 г.</p> <p>Предлагам следното:</p> <p>Всяко училище, ЦСОП и ДГ може да кандидатства по Модул 1 и 2 от Националната програма за средства в размер не повече от 0,6% от годишния размер на средствата за заплати и осигурителни плащания на училището, ЦСОП и ДГ по утвърдения му бюджет за 2024 г., както беше и в предишните години. 0,3 % е твърде недостатъчно.</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Средствата са съобразени с общия бюджет на Националната програма въз основа на определените цели, дейности и очаквани резултати.</p>

3.	<p>Елена Нешкова гл. счетоводител на ОУ "Христо Ботев" – Асеновград</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>Нашето училище се финансира по НП "Без свободен час" от дълго време. Доволни сме, че получаваме средства за заместниците на отсъстващите педагогически специалисти, но намаленият наполовина лимит /от 0,6% на 0,3% от сумата на годишния размер на заплати и осигурителни плащания по утвърдения бюджет/ не може да покрие нуждите ни. Ние вече сме превишили сумата, защото имаме педагози, които ползват полагаем отпуск след майчинство. В същото време по НП "Заедно в изкуствата и спорта" средствата за възнаграждения се повишават - от 18,50 лв. на 24 лв. Моето предложение е да се завишат средствата по НП "Без свободен час".</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Средствата са съобразени с общия бюджет на Националната програма въз основа на определените цели, дейности и очаквани резултати, както и с разчетите по бюджета на МОН за всички национални програми за 2024 г.</p>
4.	<p>Димитринка Атанасова - директор на ДГ № 11 "Звънче", гр. Търговище</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>В проекта на НП "Без свободен час", средствата, които могат да се ползват са намалени от 0,6% от ФРЗ на 0,3%. Такова драстично намаление с 50%, би се отразило негативно, имайки предвид, че в детските градини, няма регламентирани ваканции и режима на работа е цялогодисен. Единствено чрез тази НП е възможно учителите да ползват част от полагаемия платен годишен отпуск през учебно време.</p> <p>По този начин пак ще започне да се трупа неизползван платен отпуск и учителите, няма да могат да си починат и да бъдат готови да се справят с предизвикателствата на трудната си и отговорна професия.</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Средствата са съобразени с общия бюджет на Националната програма въз основа на определените цели, дейности и очаквани резултати, както и с разчетите по бюджета на МОН за всички национални програми за 2024 г.</p>
5.	<p>Атанас Димитров - заместник - директор на 18. СУ "Уилям Гладстон", гр. София</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>По програмата за един учебен/астрономически час на училището, ЦСОП или на ДГ се възстановяват, както следва: 1. 11,55 лв., което включва и дължими осигуровки за учител, когато замества в училище/ЦСОП/ детска градина в населеното място, в което е регистриран по настоящ адрес – до 30.03.2024 г.</p> <p>По програмата за един учебен/астрономически час на училището, ЦСОП или на ДГ се възстановяват, както следва: 1. 12,52 лв., което включва и дължими осигуровки за учител, когато замества в училище/ЦСОП/ детска градина в населеното място, в което е регистриран по настоящ адрес – от 1 април 2024 г.</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>След осъществен контакт с автора на предложението е установено, че е направена погрешна аналогия с 2022 г., когато анекстът към КТД влезе в сила от 01.04.2022 г. и съответно от тази дата се промени стойността на лекторския час.</p>
6.	<p>Теодора Дачева – НСОРБ, заместник изпълнителен директор</p>	<p>Остава нерешен един нееднократно коментиран от нас проблем – използването на платен отпуск от педагогическите специалисти в детските градини в периода на неучебното време. Проектът на програма „Без свободен час“, модул 2 „Без свободен час в детската</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Средствата са съобразени с общия бюджет на Националната програма въз основа на определените цели,</p>

	(електронна поща и деловодна програма Евентис)	<p>градина“ създава възможност за подкрепа на общините, но на практика средствата по нея са недостатъчни (само 156 418 лв., което е почти 50% намаление спрямо ресурса за 2023 г.) и се изчерпват на много ранен етап. В допълнение, програмата предоставя средства само за заместващи учители в групите за предучилищна подготовка на 4, 5 и 6-годишните деца. През последните години се наблюдава трайна тенденция за по-висока ангажираност на родителите, което налага непрекъснатата работа на детските градини. Същевременно, педагогическите специалисти имат право на 56 и повече работни дни платен годишен отпуск, което налага осигуряване на заместващи учители чрез заделяне на значителни средства от общинските бюджети.</p> <p>В тази връзка отново настояваме бюджетът на Национална програма „Без свободен час“, модул 2 „Без свободен час в детската градина“ да бъде увеличен съобразно реалните потребности като се осигури финансова подкрепа за осигуряване на заместващи педагогически специалисти и за групи от 2 до 3-годишни деца.</p>		дейности и очаквани резултати, както и с разчетите по бюджета на МОН за всички национални програми за 2024 г.
--	---	---	--	---

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „НЕРАЗКАЗАНИТЕ ИСТОРИИ НА БЪЛГАРИТЕ“

1.	Aziti (портал за обществени консултации)	<p>Моля да се наблегне на Неразказаните истории на българските ученици в чужбина</p> <p>Ученици, които са сменяли образователната система и са били успешно приобщени в новата образователна система да разкажат от първо лице как е преминал процесът на адаптация, какво им харесва в новата образователна система и какво им е харесвало в/им липсва от българската образователна система. Моля да споделят и табути - неща, които са стандарт и нормалност в едната образователна система и нещо напълно чуждо/недопустимо/нечувано/невиждано в другата образователна система (могат да се дават и сравняват както позитивни така и негативни примери).</p>	Приема се за сведение	С програмата се допуска проучване на приноса на българи от съвремието.
----	---	---	-----------------------	--

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „БЕЗ АГРЕСИЯ ЗА СИГУРНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА“

1.	<p>Адвокат д-р Мариана Митова - САК, д-р по "Психология"</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>Допустимо ли е по проект "Без агресия за сигурна образователна среда" да се включи като подпомагаща проекта организация НПО или лице с научно образователна степен, каквато съм аз. Запитването ми е свързано с това, че съм уверена, че научния ми опит и изследвания биха допринесли за снижаване нивата на агресията. В този случай на партньорство коя организация е водеща? Моля за насоките Ви! Благодаря Ви предварително!</p>	<p>Зададен е въпрос, информацията се приема за сведение</p>	<p>Не е допустимо НПО да се включи като подпомагаща организация. Вие може да участвате като лице, извършващо обучение по Програмата, ангажирано с договор от образователната институция, реализираща Програмата, ако образователна институция се обърне към Вас с такава заявка.</p>
2.	<p>УНИЦЕФ България</p> <p>(деловодна система Евентис)</p>	<p>УНИЦЕФ поздравява Министерството на образованието и науката за отделянето на Национална програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ в самостоятелна програма, която да надгради модул 2. „Училище без агресия за сигурна училищна среда“ по Националната програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“ от 2023 година. УНИЦЕФ изцяло подкрепя становището, че е необходимо самостоятелна национална програма да подкрепя дългосрочно превенция и интервенция на насилието и тормоза и подкрепящата и сигурна образователна среда чрез цялостния системен подход за работа и включване на всички участници в образователния процес: ученици, учители, родители, представители на местната общност и други заинтересовани страни. УНИЦЕФ приветства оценяването на класираните училища през 2023 година на програмата и подхода ѝ, като “изключително необходим и полезен, отразяващ потребността от създаване на условия за сигурна училищна среда и за методическо подпомагане на този процес.”</p> <p>УНИЦЕФ подкрепя включването на детски градини към програмата, което е съществена нужда, изразявана многократно от педагогическите специалисти и училищни психолози в различни дискуссионни и практически формати, организирани по повод на програмата в последните години.</p> <p>Темата за намаляването на агресията и превенцията на насилието в училище, продължава да тревожи обществото. Според последните данни от международното изследване PISA, в България 12% от учениците докладват, че не се чувстват сигурни в</p>	<p>Приема се по принцип</p>	<p>След като се запознахме със становището на УНИЦЕФ-България за необходимостта от въвеждане на Механизъм в НП „БЕЗ АГРЕСИЯ ЗА СИГУРНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА“, по който училищата в страната да бъдат насърчени активно да се възползват от методическа подкрепа, както на етапа на подготовката на проектите, така и в хода на изпълнението на НП и на всички допустими за финансиране дейности следва да отбележим, че такъв Механизъм е заложен в т. 9 на Програмата, както и средства за прилагането му.</p> <p>При подаване на проектните предложения, определените експерти по управление на Програмата, се предвижда да оказват пълна методическа подкрепа на образователните институции в процеса по</p>

	<p>училище като 20% от момичетата и 24% от момчетата докладват, че са били жертва на тормоз поне няколко пъти в месеца. През 2023 година по програмата кандидатстваха 460 училища, а бяха подкрепени малко над 30. Тази година програмата предвижда да подкрепи едва 20 детски градини и 40 училища. УНИЦЕФ препоръчва бюджетът и обхватът на програмата да бъдат значително разширени.</p> <p>За да подкрепи усилията на МОН за изграждане на сигурна и позитивна среда в повече училища в страната, през 2023 г. УНИЦЕФ обучи 40 специалисти (психолози и ресурсни учители) от 22 РЦПППО към МОН. Тези специалисти влязоха в ролята на ментори за оказване на методическа подкрепа за въвеждане на цялостния училищен подход за намаляване на агресията и превенция на насилието, тестван в рамките на програма “Стъпки заедно”. По този начин УНИЦЕФ се надява, че допринася за системното предаване на опита и знанията и залагането на методическата подкрепа в образователната система поетапно. УНИЦЕФ ще продължи да подкрепя развитието на капацитета на тези специалисти и през 2024 година, като фокусът на подкрепата ще е развитието на професионалната общност на менторите - методисти, чрез обмен на знания и практики от прилагане на подхода, професионална интервизия и стратегическо планиране на подкрепата в следващите години.</p> <p>В тази връзка УНИЦЕФ изразява становище, че в новата национална програма през 2024 година, ще е добре да бъде заложен механизъм, по който училищата в страната да бъдат насърчени активно да се възползват от тази методическа подкрепа, както на етапа на подготовката на проектите, така и в хода на изпълнението на всички допустими за финансиране дейности.</p> <p>Свързването на опита и практиката от прилагането на програмата с нуждите на бенефициентите по новата националната програма би консолидирало ефекта от вложените ресурси за укрепване на цялостния училищен подход от всички източници на национално ниво до сега. От друга страна, тази връзка ще подпомогне процеса на събиране и анализ на данни, чрез които да се измерва ефективността на програмата и подхода ѝ и ефективността на менторската подкрепа с оглед бъдещото им подобряване и</p>	<p>изготвяне на проектните предложения.</p>
--	---	---

		устойчивост и залагането на менторската подкрепа в националната нормативна уредба.		
3.	Настоятелство на Фондация „Институт за информални иновации“ (портал за обществени консултации)	<p>Из писмо до министъра на образованието и науката - вх. № 1105-50/26.03.2024 г.</p> <p>Фондация „Институт за информални иновации“ е постоянен партньор на МОН в отстояването на държавната политика за гражданското и личностното развитие на учениците, включително чрез ученическото самоуправление на ниво паралелка и училище. Тази политика е залегнала в нормативната уредба и МОН следва да я подпомага, а учениците да виждат, че са подкрепени и финансово чрез тяхното структурирано ученическо самоуправление в полза на по-ефективното управление на училищните общности. В тази връзка предлагаме в новата Национална програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ да се направят следните допълнения, които са точен цитат от чл. 171 ал. 2 от ЗПУО:</p> <p>Раздел 11. Допустими дейности и срок на изпълнение. 11.2. Модул 2. Училище без агресия за сигурна образователна среда. „11.2.4. Провеждане на дейности с учениците, насочени към формиране и развитие на социално-емоционални умения, активиране на техните обединения „чрез различни форми на ученическо самоуправление на ниво паралелка и училище“, овластяване и смислено участие в живота на училищната общност, осъществяване на инициативи от ученици за ученици и др.“</p> <p>Раздел 12. Допустими разходи и етапи на финансиране. Модул 2. Училище без агресия за сигурна образователна среда. - пакет от дейности, включващ: ... „провеждане на дейности с учениците, насочени към формиране и развитие на социално-емоционални умения, активиране на техните обединения „чрез различни форми на ученическо самоуправление на ниво паралелка и училище“, осъществяване на инициативи от ученици за ученици и др.“</p> <p>Мотиви:</p> <p>В съвременните условия няма как да се постигнат Общата и Специфичните цели на Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“, ако с тяхната реализация не се ангажират пряко учениците. Проект с участието на ДАЗД отдавна показва, че децата/учениците не желаят да се включват в дейности,</p>	Приема се	Промените са отразени в проекта на НП.

организиран от възрастните. Когато възрастните включват учениците просто като участници в училищни инициативи, които не са съгласувани с организационния и творческия им потенциал чрез структурите на ученическото самоуправление в училището, децата/учениците стават още по-агресивни, за да се докажат. Коректно е да се направи връзка между ЗПУО и Националната програма по отношение на ученическите „обединения“, които са „различни форми на ученическо самоуправление на ниво паралелка и училище“ (чл. 171 ал. 2 от ЗПУО).

Учениците създават проблемите, които са предмет на Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ и те трябва да участват в тяхното разрешаване на принципа "връстници овладяват връстници", защото днешните деца получават уроците си за живота (информалното учене) не само в училището. Те усвояват методики за предизвикване на агресия и тормоз от свободни източници и съзнателно ги проверяват на практика в училището. Но знаят и как да ги потушават помежду си.

В днешния свят възрастните от 4 поколения (Т – традиционалистите, Х – аналоговите, Y – Милениумите, Z – дигиталните), работещи в училището, все по-трудно ще успяват да се налагат над Алфа поколението при решаването на техните проблеми без структурите на ученическото самоуправление като колективна форма на детското участие. Силовите подходи и авторитетите все по-малко работят. Необходимо е структурите на ученическото самоуправление да бъдат признати като пълноправни съучастници в ефективното управление на училищната общност.

Ролята на възрастните в училището е с „овластяването“ да стимулират създаването на структури на ученическото самоуправление на ниво паралелка и училище и чрез тях да гарантират „осъществяване на инициативи от ученици за ученици“.

Предложените допълнения в Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ ще дадат възможност на съществуващи и новосъздадени структури на ученическото самоуправление на всички нива в училището да обогатят

дейността си за „смыслено участие в живота на училищната общност“.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ОБУЧЕНИЕ ЗА ИТ УМЕНИЯ И КАРИЕРА“

1.	Aziti (портал за обществени консултации)	Въвеждане на възможност за придобиване на ICDL сертификати в училище, както и придобиване на частични умения/ модули заложи в ICDL програмата ИТ умения като писане с 10 пръста в много европейски страни е стандарт и се изучава още в пети клас. Има много онлайн платформи за свободно ползване и може да се въведе веднага и без проблем при наличие на интерес.	Не се приема	ICDL предлагат сертификати, свързани по-скоро с информационните технологии и използване на софтуер. Посоченото умение – десетопръстна система за набиране на текст, не е в обхвата на Държавния образователен стандарт (ДОС) за придобиване на квалификация по професията „Приложен програмист“. Останалите сертификати също са свързани с използване на софтуер – изготвяне на презентации, електронни таблици и др., което също не е в обхвата на ДОС за придобиване на квалификация по професията „Приложен програмист“.
----	--	---	--------------	---

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „БЪЛГАРИЯ – ОБРАЗОВАТЕЛНИ МАРШРУТИ“

1.	Яна Алексиева - изпълнителен директор Асоциация Родители (електронна поща)	За национална програма „България – образователни маршрути“ искаме да обърнем внимание, че е чудесна възможност за включване на деца в неравностойно положение и от уязвими групи, които поради финансови или други причини нямат възможност да опознават културата, историята и богатството на природата на България. Има множество училища в страната в които се обучават точно такива деца. Апелът ни е да преосмислите критериите за кандидатстване и училища с концентрация на такива групи деца да бъдат с предимство. Това ще обогати децата и ще засили тяхната мотивация и ангажираност в образователния	Приема се за сведение	МОН провежда държавната политика в областта на образованието като прилага принципите за равнопоставеност и недопускане на дискриминация, към формиране на толерантност и уважение към етническата, националната, културната, езиковата и религиозната
----	--	--	-----------------------	---

		<p>процес. Също така ще е добър знак и към родителите, че образователното многообразие на подходи за учене е възможно и за техните деца.</p>		<p>идентичност на всеки гражданин. Предоставянето на предимство на една група деца пред останалите би могло да се тълкува като дискриминационно.</p>
2.	<p>Асоциация на центрoвете за подкрепа за личностно развитие в България /АЦПЛРБ/</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>Голяма част от центрoвете в страната развиват дейности, свързани със запазване на българския фолклор, традиции и обичаи, чрез различните изкуства:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Театрално – разработват се театрални постановки свързани с творчеството на български класици, възстановка на исторически събития и места, седенки, приказки, митове и легенди, • Танцово – изучават се различните български народни танци, традиции и обичаи; • Музикално – вокални групи за фолклорно пеене и инструменталисти; • Изобразително и приложно – бродиране на шевици, кукерски маски, мартеници, плъст, битови кукли, макети на възрожденски къщи и исторически паметници и други; • Литературно – художествено слово, рецитация на български възрожденски произведения, запознаване с български класици, поети, писатели, създаване на детско литературно творчество, тематично свързано с българската история, национални герои, природа; • Игри и възстановки – пресъздаване на игри от миналото и възстановки на исторически събития <p>Голяма част от центрoвете в страната имат творчески формации с дългогодишна история, свързана със запазване на българският дух и родолюбие. Много важно е за тези творчески състави да бъдат част от тази програма, тъй като това ще даде възможност за запознаване отблизо с всичко, което е част от тяхната сценична изява и бит.</p> <p>2.1.1. Модул 1 „Образователни маршрути за училищата в страната“,</p> <p>2.1.3. Модул 3 „Културните, държавните и научните институции като образователна среда“</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Децата и младежите, включени в дейностите на ЦПЛР имат възможност да участват в тази НП чрез училището, в което се обучават. Включването на ЦПЛР би създавало предпоставка за двойно участие на едни и същи деца/младежи чрез две организации – училище и ЦПЛР.</p>

		<p>Чрез тези модули децата и младежите включени в дейностите на ЦПЛР ще имат възможност да обогатят своята представа за род и родина и ще усетят българският дух.</p> <p>Пътувайки и опознавайки родината, децата от творческите състави ще съпреживеят своите герои от български произведения и театрални постановки и роли, в които са били участници. Ще видят на живо кукерски маски, обичаи, автентични народни носии, шевици, традиционни музикални инструменти, сечива от бита на българина, къщи, музеи, исторически паметници.</p>		
<p>Модул 1 „Образователни маршрути за училищата в страната“</p> <p>Модул 2 „Образователни маршрути за български училища в чужбина“</p>				
1.	<p>Aziti</p> <p>(портал за обществени консултации)</p>	<p>Моля да добавите тематично направление - диалекти и кодирани езици</p> <p>В много Западни страни диалектите се считат за национално богатство и се изучават за обща култура по план. Учениците и учителите говорят в училище на диалект и се гордеят с произхода и манталитета си. В други страни съществуват кодирани езици за работодатели с цел оценка на трудовите навици на работещите. В България има кодирани езици за професионалисти в определени професии, например на майсторите строители (вижте музея в Брацигово).</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>С програмата е осигурена възможност бенефициентите да създават свой пъзел от обекти, като предложените направления допускат включване на темата. Музеят в Брацигово е включен в приложението с обекти в тематично направление „Етнография, фолклор и занаяти“.</p>
2.	<p>Феим Мусанков - учител в СУ „Йордан Йовков“ с. Рибново</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>1.Притеснително е силно намаления бюджет за училищата по Модул 1, само за сравнение с миналата година училище с над 500 ученика можеше да кандидатства за 66 000 лв., а сега наполовина, това съвсем естествено води до пропорционално намаляване на бюджета на по-малките училища.</p> <p>1.1. Училища под 300 ученика ще бъдат доста ограничени в участието си за кандидатстване , защото ще имат право да кандидатстват например за само 20 ученика с 2 ръководителя за 5 дни. Това води до сериозни организационни проблеми за фирмите и превозвачите, и в този случай малките училища ще бъдат принудени да се комбинират по 2-3 училища да пътуват заедно и компромисно да се съгласяват с условията.</p> <p>1.2. Съгласно така предвидения бюджет училище със 101 ученика ще разполага със същите условие като училище с 299</p>	<p>Не се приема</p>	<p>С програмата се цели да бъде осигурена възможност за участие на по-голям брой училища, при отчитане на планирания бюджет.</p>

ученика, тук амплитудата е много голяма, и моята препоръка е да бъдат разделени на училища от 100 до 200 и училища от 200-300. Същото може да се приложи и за по-големите училища.

Видимото от предложените данни е, че Вие сте предвидили в програмата да участват средно 10% от учениците в одобреното съответно училище, което е малък процент на участници, това ще има обратен ефект и вместо мотивация на учениците ще настъпи разочарование и демотивация при голяма част от тях. Освен това при по-голям брой участници училищата ще имат възможност да бъдат по-обхватни в критерия за подбор, което ще е предпоставка да могат да се включат и ученици от уязвими групи, със социални или здравословни проблеми, което да доведе до тяхната социализация.

И не на последно място по-големият брой участници от дадено училище ще е предпоставка за по-добра организация и избор на офери, маршрути, фирми и дестинации, защото всички знаем, че “ едно ще бъде отношението към 20 участника, а съвсем различно към 50“

2.Ischools.mon.bg

Относно платформата, в която се кандидатства искам да дам препоръка от практическа гледна точка, която ще улесни много колегите, които кандидатстват.

Към миналата година се налагаше и беше задължително още при кандидатстването да се упоменават имената на учениците и ръководителите, без възможност след това да бъдат заменени в платформата. Тук проблема идва от факта, че ако например критерия за подбор на учениците е УСПЕХ то успеха към май месец към момента на кандидатстване е относителен и невинаги е еднакъв с успеха в края на срока, което създава предпоставка за конфликти между ученици и училище, освен това винаги има ученици и учители, които в следствие се отказват поради една или друга основателна, а често и здравословна причина.

Моята препоръка е или да бъде създадена възможност за промяна на участниците в следствие до самото пътуване на учениците, или да не се налага да се упоменават участниците по именно при кандидатстване, а това да бъде на по-късен етап.

Приема се

Промените са отразени в проекта на НП. Приема се предложението за промени на обстоятелства, декларирани при кандидатстването – „Поради независими от училищата обективни причини и след писмено мотивирано искане от страна на бенефициентите до екипа на Модул 1 и Модул 2 се допуска промяна (участници, период, образователни маршрути), която при отчитането се описва подробно“.

3.	<p>Орхан Хюдаим - директор на СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Самуил, общ. Самуил, обл. Разград</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>Във връзка с приемането на проект на Решение на Министерски съвет за одобряване на национални програми за развитие на образованието, а именно Национална програма „България - образователни маршрути“ 2024 година, искам да изложа част от препоръките си, които биха били полезни както за училищата, така и за участниците в процеса - РУО, туроператори, превозвачи и т.н. Като училище под 300 ученици, за нас ще бъде доста ограничено участието ни при кандидатстване в НП „България - образователни маршрути“ 2024 г., защото ще имаме право само за 20 ученика с 2 ръководители за 5 дни. Това ще доведе до сериозни организационни проблеми за фирмите и превозвачите, в този случай СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Самуил, което е и средищно, ще бъдем принудени да се комбинираме с училища от други области и учениците трябва да пътуват заедно и компромисно да се съгласяват с условията.</p> <p>Съгласно така предвидения бюджет училище със 101 ученика ще разполага със същите условия като училище с 299 ученика, тук амплитудата е много голяма, и моята препоръка е да бъдат разделени - от 100 до 200 и от 200-300. Същото може да се приложи и 1 за по-големите училища.</p> <p>Видимото от предложените данни е, че Вие сте предвидили в програмата да участват средно 10% от учениците в одобреното съответно училище, което е малък процент на участници, това ще има обратен ефект и вместо мотивация на учениците ще настъпи разочарование и демотивация при голяма част от тях. Освен това, при по-голям брой участници, училищата ще имат възможност да бъдат по-обхватни в критерия за подбор, което ще е предпоставка да могат да се включат и ученици от уязвими групи, със социални или здравословни проблеми, което да доведе до тяхната социализация.</p> <p>И не на последно място по-големият брой участници от дадено училище ще е предпоставка за по-добра организация и избор на оферти, маршрути, фирми и дестинации, защото всички знаем, че отношението към 20 участника ще е едно, а съвсем различно към 50".</p>	Не се приема	<p>Разпределението по групи и средствата, които могат да получат училищата са съобразени с общия бюджет на Националната програма въз основа на определените цели, дейности и очаквани резултати, както и с разчетите по бюджета на МОН за всички национални програми за 2024 г. С програмата се цели да бъде осигурена възможност за участие на по-голям брой училища, при отчитане на планирания бюджет.</p>
4.	<p>Инж. М. Атанасов, ЗДУПД в ПГЕЕ "М. В.</p>	<p>Имам следния въпрос: Тъй като все още не е ясен проектът на заповед за учебното време и ваканциите през учебната 2024 - 2025</p>	Зададен е въпрос,	<p>Винаги е възможно да възникнат обстоятелства по</p>

	<p>Ломоносов", гр. Горна Оряховица (електронна поща)</p>	<p>година, след като кандидатстваме по НП, ще можем ли непосредствено преди всяко организирано пътуване по образователен маршрут да сменяме дати, както е възможно да бъдат променяни списъците с ученици, които са възпрепятствани да участват?</p>	<p>информацията се приема за сведение</p>	<p>независещи от училището причини. Практиката ни досега е следната: в случаите, когато бенефициент е с одобрен формуляр за финансиране по НП и са настъпили обективни причини, които не зависят от училището за провеждането на образователните маршрути (например – природни бедствия, здравословни проблеми при учениците и ръководителите, отказ от страна на родителите в последния момент и т.н.), с молба с изх. №, подписана от директора на училището до екипа на Модул 1 на НП „Образователни маршрути“, изпратена по ел. поща, бенефициентите получават разрешение за промяна, което после подробно описват в отчета.</p>
<p>5.</p>	<p>Валентин Доленски – директор на ОБУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Плетена, общ. Сатовча, обл. Благоевград (електронна поща)</p>	<p>Като директор на ОБУ „Св. Св. Кирил и Методий“ изказвам положителното си становище по отношение на НП „България-образователни маршрути“. Заявявам категоричното си мнение по отношение на запазването на размера на средствата по програмата и финансирането на училищата. Програмата допринася във висока степен за патриотичното възпитание на учениците, за формиране на личностни качества и ценности. Подпомага пълноценното развитие на ученика като индивидуалност и член на обществото, формирането на позитивното отношение към историята на българската нация, уважение към традициите, обичаите и ритуалите. Безспорни са ползите по отношение на подобряване на социалния и здравословния начин на живот на учениците, създаване на умения за работа в екип, ефективна комуникация, толерантност, екологична култура, естетическо възпитание и т.н.</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Средствата са съобразени с общия бюджет на Националната програма въз основа на определените цели, дейности и очаквани резултати, както и с разчетите по бюджета на МОН за всички национални програми за 2024 г. С програмата се цели осигуряване на възможност за участие на по-голям брой училища.</p>

		<p>При посещенията на място по избраните образователни маршрути училището осигури обучителни беседи и демонстрации с участието на екскурзовод. Училището имаше възможност да направи най-добрия избор по отношение на маршрута и обектите. Програмата изпълни и своите цели за опознаване на България, на българските традиции и култура и за укрепване на националното самосъзнание. Надявам се на запазване на средствата за различните категории училища, разпределени по брой ученици.</p>		
6.	<p>Луиза Славкова, директор на фондация „Софийска платформа“</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>В продължение на писмото ми от името на фондация „Софийска платформа“ с входящ номер 1105-14 от 26.01.2024 г. до министъра на образованието и науката и вземайки пряко отношение към публикувания списък от обекти - Приложение към Модул 1 и 2, в настоящия проект, още веднъж моля да включите бившия лагер „Белене“ в списъка на обектите, които могат да бъдат посетени в рамките на програмата.</p> <p>Лагерът „Белене“ е един от най-важните исторически обекти на територията на страната. Свидетелство за това е включването на лагер „Белене“ в инициативата на Българския туристически съюз „100 национални туристически обекта“ през март т.г. (https://www.btsbg.org/100nto/lagert-belene). Той е най-големият, най-добре запазеният и най-дълго просъществувал комунистически лагер в България между 1944 г. и 1989 г. Половината от въдворените в него над 15 000 души попадат там само защото отказват да дадат парчето земя, с което изхранват семейството си в процеса на колективизация. Лагерът е от национално и общоевропейско значение, защото „Белене“ е символ на тоталитарната система и е свързан пряко с фамилната история на стотици хиляди българи. Останките от лагера „Белене“ са сред малкото добре запазени от системата от повече от 80 лагера и затвори, в които са въдворявани и арестувани противници на режима.</p> <p>Лагерът се намира на остров „Персин“ в река Дунав, на който днес има и действащ затвор, както и природен резерват. Въпреки че лагерът се намира непосредствено до природен парк „Персина“ на остров Персин, включването му в списъка с обекти ще даде възможност на учителите по история да го посетят целенасочено. И в други градове в страната има обекти в списъка, предложен в</p>	Приема се	Предложението се приема и е отразено в Приложението - област Плевен (лагер "Белене")

		<p>програмата, които се намират на няколко минути пешеходно разстояние (например обектите в област история и археология в град Враца).</p> <p>Фондация „Софийска платформа“, която представлявам, вече над десет години работи за повишаване на демократичната култура на младите в България чрез повишаване на знанието и разбирането за близкото ни минало. Организиране ежегодно лятно училище в Белене, създаваме обучителни ресурси и формати на терен за учители и ученици, за да повишим видимостта и интереса към лагера. Само през последните 3 години сме посетили лагера с 4 групи посланици в България, а всяка седмица на посещение в лагера влизат десетки посетители, които ползват дигиталния пътеводител на образователната ни платформа www.belene.camp.</p> <p>Съвсем скоро - в средата на м. март т.г., проведохме в Белене две обучения за 40 директори и учители за преподаване на поляризиращи теми, включително история на комунизма. Предстои да проведем обучения за още 60 учители само тази година. В обратната връзка те изтъкват включването на лагера „Белене“ в обектите на програмата „България - образователни маршрути“ като ключова стъпка за иницирането на ученически посещения.</p> <p>Няма да давам примери от държави със сходен на нашия исторически опит, в които такива посещения отдавна са нормализирани като задължителна част от образователния процес, защото съм сигурна, че те са Ви познати.</p> <p>Вярвам, че включването на трудовия лагер „Белене“ в списъка с обекти към национална програма „България - Образователни маршрути“ е важна стъпка към разширяване на историческите хоризонти на младите хора и разбирането за неделимата връзка минало-настояще за формиране на европейския облик на страната ни. В годината, в която отбелязваме 20 години от членството ни в НАТО и 35 години от падането на Берлинската стена, това е важна крачка, утвърждаваща принадлежността ни към демократичния свят.</p>		
7.	Михаил Маринов – изпълнителен директор	Представлявам фондация „Остров Белене“, местна организация в гр. Белене, която от 2014 год. работи за опазване на паметта за трудовия лагер „Белене“ и изграждането на мемориален комплекс.	Приема се	Предложението се приема и е отразено в Приложението - област Плевен (лагер "Белене")

на Фондация "Остров
Белене", гр. Белене
(електронна поща)

През годините сме реализирали редица инициативи за разпространяване на знанието за лагера и хилядите хора, които са били изпратени там, често без съд и присъда, като противници на тоталитарния комунистически режим. Активно работим за възможността все повече хора да могат да посетят останките от лагера, подпомагайки посещения, както и грижейки се за постройките и терена на Обект 2. Близко си сътрудничим и с фондация „Софийска платформа“ в рамките на тяхното ежегодно лятно училище за ученици и студенти, обучения за учители, международни посещения, както и сме партньор на проекта „Истории от Белене“ и възможността за запазване на тур на лагера с гид.

Повод за моето писмо е инициативата на фондация „Софийска платформа“ за включването на бившия лагер „Белене“ в обектите от програма „Образователни маршрути“ на Министерството за учебната 2024-25 година. В публикувания за обсъждане проект и приложение на възможните за посещения обекти единствено античната крепост „Димум“ е посочена в категория „История и археология“, а природен парк „Персина“ - в категория „Природни науки и екология“. Вярвам, че лагер „Белене“ е от изключителна историческа значимост и следва да бъде включен в списъка.

Лагерът „Белене“ е най-дълго съществувалия трудов лагер от периода 1944-1989 г., както и е най-добре запазения, като през него са минали повече от 15 000 души. В момента достъпни са Обект 2, както и т.нар. Барака на хулиганите, както и чрез тур по р. Дунав могат да се видят съседните, по-малки острови, които също са били използвани. От 2014 г. аз и моите колеги от фондацията сме реализирали стотици посещения с частни лица, чиито роднини са били изпратени в „Белене“, изследователски групи, и други, които имат интерес към историята и значимостта на лагера. Част сме и от ежегодното поклонение в памет на жертвите на тоталитарния комунистически режим в лагера Белене, в което се включват все по-малко и по-малко останали живи оцелели от репресиите на лагера.

Вярвам, че възможността ученици и техните учители да посетят лагера в рамките на такъв образователен маршрут е от голямо значение за запазване на паметта и развиването на отношение и

		<p>разбиране у младите хора в сформирани на тяхната демократична култура и гражданство.</p> <p>Аз и екипът ми сме на разположение за въпроси и информация за образователната стойност на лагер „Белене“ и се надяваме, че той ще бъде включен в обектите на програмата.</p>		
8.	<p>Проф. д-р Даниела Колева - СУ “Св. Климент Охридски”, София</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>Поздравления за проекта за образователни маршрути! Намирам, че това е много добре замислен начин да се стимулира не само ученето, а също и откривателството, творчеството, емотивната и гражданската ангажираност на младите хора.</p> <p>Въз основа на дългогодишните ми занимания с паметта за лагера за принудителен труд на остров Персин край Белене си позволявам да предложа включването на т.нар. Втори обект на бившия лагер, в момента място за възпоменателни и образователни посещения, в списъка с обекти в Плевенска област. гр. Белене. Мястото предлага неповторими ресурси не само за запознаване с определени аспекти от историята, идеологията и политиката в недалечното минало, не само за разбиране на процесите на демократизация през последните десетилетия, но и за съпреживяване и лично ангажиране на посетителите.</p> <p>Като допълнителен аргумент, мястото се намира на територията на природен парк “Персина” и дава възможност за съчетаване на тематичните направления История и Екология. Могат да се направят връзки и със съвременната българска литература, в частност романи като “Власт и съпротива” на Ил. Троянов, “Поразените” на Т. Димова и др.</p>	Приема се	Предложението се приема и е отразено в Приложението - област Плевен (лагер "Белене")
9.	<p>Проф. Момчил Методиев - директор на Института за изследване на близкото минало (ИИБМ)</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>Представявам Института за изследване на близкото минало и неговия Експертен съвет, чиято цел е стимулирането и подпомагане изучаването на най-близката и съвременна история на България, както и изследване с висока научна добросъвестност на комунистическия режим от историческа, социална, антропологична, психологическа и културна гледна точка. От създаването си през 2005 г. насам Институтът е реализирал множество изследователски проекти и публикации по темата, обединявайки учени и изследователи от водещите български университети. Важна част от мисия е работата с млади хора - както осъществяването на методическа и финансова подкрепа на млади изследователи, така и работа по формати и инициативи, които</p>	Приема се	Предложението се приема и е отразено в Приложението - област Плевен (лагер "Белене")

спомагат знанието за близкото минало да достигне до по-широка публика, особено по-младата. За тази цел работим с редица партньори и съмишленици както за обогатяване на знанието, така и за достъпа до него, особено чрез значими места на памет, в това число бившия трудов лагер „Белене“.

Като изследователи на периода на комунистическия режим бих искал да изтъкна голямата историческа стойност на лагера. „Белене“ е най-дълго съществуващият лагер, използван почти през целия период 1944-1989 г. за репресии срещу противниците и „неудобните“ за властта личности. Историята на лагера е важна основа за изучаването и разбирането на историята на режима, както и богата основа за нови изследвания за различните аспекти на репресиите, за различните етапи на режима и неговата идеология.

Като преподаватели, работещи със студенти, а често и с по-млади хора, учители и образователни експерти, вярваме, че важна част от отличния опит и преживяване на историята минава не само през публикациите и научните трудове, а и с посещението на исторически важните места. Като участници и лектори в множество образователни формати, проведени на територията на град Белене от фондация „Софийска платформа“, включително с посещение на останките на лагера, вярваме, че възможността повече хора, особено ученици и младежи, да посетят лично запазените обекти от лагера е от висока образователна стойност. Като най-добре запазен лагер, с голяма история и значими публикации, такова посещение предлага ценно разбиране както за миналото на лагера, така и по-широкото разбиране на политическите, социални и демократични процеси в обществото ни.

Заради това се присъединяваме към инициативата на фондация „Софийска платформа“ за включването на бившия лагер „Белене“ в обектите от програма „България - Образователни маршрути“ на Министерството за учебната 2024-25 година. Вярваме, че такъв образователен маршрут ще повиши знанието и разбирането за близкото ни минало, както и ще стимулира интерес в бъдещи млади изследователи на периода.

		<p>Нещо повече, останките от лагера за принудителен труд се намират на територията на природния парк "Персина", дом на множество видове водни птици. Това е предпоставка за разработване на комбинирани образователни маршрути и създаване на връзки между различни предмети, изучавани в средното училище.</p> <p>Аз и колегите ми сме на разположение за въпроси и информация за образователната и научна стойност на лагер „Белене“ и се надяваме, че той ще бъде включен в обектите на програмата.</p>		
10.	<p>Доц. д-р Красен Станчев, СУ и ИПИ</p> <p>(електронна поща и портал за обществени консултации)</p>	<p>Бих искал да предложа нов (въсъщност вече изпълняван) образователен маршрут с работно наименование “Българският Гулаг”. В Приложение 1 към Модул 1 и Модул 2, той трябва да попадне в областите Ловеч и Плевен в Колона 5.1.1. на Таблицата. Предлаганият от мен “образователен маршрут” de facto буди интерес у нас и в чужбина, сред учители, ученици и граждани, и в него участват изтъкнати български учени-преподаватели който съществува и според мен трябва да бъде включен в общата образователна програма.</p> <p>Запознах се със съществуващите програми за обучение на учители за историята на българския “Гулаг” и разказ за него на заинтересувани членове на дипломатическия корпус в София, академични деятели и политици.</p> <p>Направих го поради дългогодишен личен интерес и опит в анализа и преподаването на знания за последните 80 години история или съвремие на България. По една случайност тази година имах и скромно участие, обяснявайки преките и странични ефекти от “Гулаг” върху икономиката на страната на учители от цялата страна в гр. Белене.</p> <p>Предлагам и убедено препоръчвам маршрут по местата на този “Гулаг”, който да включва поне лагерите “Ловеч” и “Белене”. Мотивите ми са накратко следните:</p> <ul style="list-style-type: none"> • С колеги от СУ сме убедени, че студентите са склонни да бъркат “Гулаг” с “Гугъл”, че липсата на знание и разбиране за особеностите на тези места и изобщо на споменатите 80 години е вредно за бъдещите поколения. • Същото е убеждението на политолози, икономисти и историци от НБУ, УНСС, АУБ, ПУ и ВТУ и други. 	Приема се частично	<p>Частичното приемане е със следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Лагер „Белене“ се приема като един от 100-те туристически обекта и е включен в НП – в Приложението за област Плевен с тематично направление история и археология; - За образователен маршрут, който включва Лагер „Ловеч“ (известен с наименованието „Слънчев бряг“) уточняваме, че в Приложението са посочени обекти по тематични направления, а не образователни маршрути. Програмата допуска включване на обекти извън Приложението според спецификата и интересите на училището. В правомощията на бенефициента е изборът на съответните образователни маршрути.

		<ul style="list-style-type: none"> •“Маршрутът” съществува, засега е организиран като образователно мероприятие най-вече от Софийска платформа (https://www.sofiaplatform.org/bg/projects/), • Но не само, има местни организации, които са инициатори и партньори в провеждане на маршрута, събират и поддържат архиви, постоянни експозиции и мемориали. • “Маршрутът” се посреща с интерес от учители, от чуждестранни и местни гости, и от всички, които искат да видят и разберат по-добре тяхната история. • Създадена е практика за посещението на остров Персин; той е и резерват, и място за наблюдение на птици. • Местната общественост и икономика са вече в помощ на маршрута. • Отделно за него има достатъчно съвременна мемориална и аналитична книжнина, филми и радио-телевизионни предавания. • Тематиката на този маршрут получава и международно признание, например Инсталацията “Съседите” (вижте: https://www.bta.bg/bg/news/lik/632027--sasedite-e-poslanie-za-grizha-kam-drugite-kazvat-pred-bta-ot-ekipa-na-proekta или http://clubz.bg/145379) е част от таз-годишното Венецианско Биенале. • Аз самият мога да съм полезен в обяснението на “икономиката на лагерите и последиците от нея”. • Вместо работното наименование, което предлагам аз, напълно са приемливи наименованията на вече наличните инициативи. 		
11.	<p>Яна Петрова, Национално движение “Опознай България - 100 НТО”</p> <p>(електронна поща)</p>	<p>Като представител на партниращата на МОН организация – БТС предлагам:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуализиране и допълнения в Приложението към програмата – прилагам файла. 2. Включване на следните нови обекти: <ul style="list-style-type: none"> - Антична митница “Димум”, лагер “Белене” - Белене, област Плевен - Епископска Базилика на Филипопол и Късноантична сграда “Ирини” - Пловдив, област Пловдив - Исторически музей - Стрелча, област Пазарджик 	Приема се	Предложенията са отразени в Приложението към Модул 1 и 2

		- Софийска синагога - София, област София-град - Археологически комплекс “Долината на тракийските царе” - Казанлък		
Модул 3 „Културните, държавните и научните институции като образователна среда“				
1.	Даниел Симеонов - Сдружение “Арте Урбана Колектив” (електронна поща и деловодна програма Евентис)	<p>По отношение на тази програма предлагаме да бъде разширен обхвата на допустимите разходи, без това да променя общия бюджет от 5000 лв.. Наблягайки отново на факта, че културната инфраструктура в България е с огромни дефицити, е необходимо да бъде дадена възможност учениците да посещават държавните, културните и научните институции не само по време на едnodневни екскурзии, но и за по-дълъг период, адекватно планиран и включен в параметрите на бюджета. По този начин учениците ще имат възможност да посещават и неедnodневни фестивали, но за целта трябва да бъдат допуснати и разходи за нощувки. Понякога културните събития са състоят и в покъсен/следобеден час от деня и училищата от по-малките и далечни населени места извън градовете нямат никаква логистична възможност да ги посетят – съответно те нямат достъп до тях, въпреки че целта на програмата е именно „разширяване на достъпа до националното и световното културно-историческо наследство, до значими достижения в областта на литературата, изкуствата и науката“.</p> <p>Друг пример би бил - ако училището има фокус върху биоземеделие, а веднъж в годината се провежда национален или институционален форум, фестивал и др., посветени на тази тема, би следвало такава НП да дава възможност на учениците да имат достъп до такива събития, които се провеждат не в рамките на един ден. По този начин посещението на такова събитие ще има значително по-голяма добавена стойност за тях.</p> <p>Предлагаме, също така, да бъде предвидено и заплащане за ръководителите, тъй като планирането, създаването на подходящи партньорства, организирането и реализирането на ученически пътувания е процес, който отнема допълнително работно време.</p> <p>В обобщение, предлагаме училищата сами и по по-автономен начин да бюджетират допустимите разходи до 5000 лв. като разбира се ги аргументират в проектните си предложения. Така или</p>	Приема се за сведение	НП „България – образователни маршрути“ е структурирана в 3 модула. С дейностите по Модул 1 е дадена възможност на всички български училища да организират и провеждат различни образователни маршрути с продължителност от 2 до 5 дни с цел затвърждаване и надграждане на знания и умения на учениците, придобити в училище. За разлика от това, дейностите по Модул 3 са насочени към изпълнение на учебната програма чрез провеждане на задължителни, избираеми и факултативни учебни часове по учебни предмети от училищната подготовка , чрез посещение на театрални постановки, концерти, изложби и др. (или представянето им в училище), както и срещи с дейци на културата и науката, свързани с конкретно учебно съдържание . Провеждането на пътувания за по-дълъг период от време излиза извън обхвата и целите на модула. Едновременно с това по Модул

		иначе, проектните предложения се оценяват и класират от конкретното РУО, което е в пряка връзка с кандидатстващото училище. То има компетенцията да прецени дали предвидените разходи по този модул ще отговарят пряко на поставените цели от националната програма.		3 е дадена възможност за провеждане на виртуални турове в културни и научни институции в страната и чужбина и видеоуроци.
НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ИЗУЧАВАНЕ И СЪХРАНЯВАНЕ НА ТРАДИЦИИТЕ И ИСТОРИЯТА НА БЪЛГАРСКАТА АРМИЯ“				
1.	georgiev1991 (портал за обществени консултации)	Според проекта на документа В точка 7. допустими кандидати Бенефициенти на средствата по модула са държавни и общински училища, в които се обучават ученици от VIII до XII клас. Предлагам следното: Бенефициенти на средствата по модула са държавни и общински училища, в които се обучават ученици от V до XII клас, за което да се предвиди бюджет в размер на 100 000 лева допълнително.	Не се приема	Дейностите по Модул 2) „Провеждане на национален форум за обучение и за представяне на добри практики на ученици, участващи в дейностите от Модул 1), на тема: „Запознаване на учениците с военното дело и със славното историческо минало на българската армия и споделяне на добри практики” от Националната програма, включват активности и учебни занятия за придобиване на първоначални знания и умения по военна подготовка, съобразени с психофизиологичните особености на децата от 14- до 18- годишна възраст. Поради интензивността на заниманията, които се провеждат предимно навън - 8 учебни часа по 45 минути на ден, ежедневни сутрешни физически упражнения и други занимания, подходящи за възрастовата група от 14 до 18 години, програмата е насочена

				към учениците от VIII до XII клас.
2.	<p>„Частно средно училище Евлоги и Христо Георгиеви“ ЕООД, представлявано от Олга Ялъмова</p> <p>(електронна поща и деловодна система Евентис)</p>	<p>Считаме, че частните училища следва да бъдат включени като бенефициенти по Национална програма на МОН и на МО „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия“. Патриотичното възпитание е национален приоритет и при изпълнението му не следва да се прави разлика между учениците от държавните/общинските и от частните училища. Не откриваме нито една причина, която да дава основание частните училища да нямат достъп до тази програма. Участието на учениците от частните училища в проявите по тази национална програма напълно отговаря на заложените, в нея, цели и задачи.</p>	Не се приема	<p>Дейностите по НП „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия“ се изпълняват съвместно с Министерството на отбраната (МО) и са разпределени в два модула:</p> <p>Дейностите по Модул 1 „Разработване на училищни проекти, свързани с изследване на историческото минало на Българската армия“, който се организира, изпълнява и финансира от МОН, са свързани с изследване на историческото минало на българската армия, посещение на музеи и/или културно-исторически обекти, разработване на информационни материали, информационен сайт и др. За изпълнението им се предоставят средства на училищата – бенефициенти. В същото време Законът за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) – чл. 283, ал. 1 и ал. 3, ясно регламентира случаите, в които средства от държавния бюджет се предоставят на частните детски градини и училища – за ученически стипендии, познавателни книжки, учебници и учебни комплекти за безвъзмездно</p>

				<p>ползване, подкрепа за ученици с изявени дарби и за изпълнение на дейностите за ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности. Допустимите разходи, посочени в Модул 1 на НП, не са част от посочените в чл. 283, ал. 1 и 3 от ЗПУО. Дейностите по Модул 2 „Провеждане на национален форум за обучение и за представяне на добри практики на ученици, участващи в дейностите от модул 1 на тема: „Запознаване на учениците с военното дело и със славното историческо минало на българската армия и споделяне на добри практики“ се организират, изпълняват и финансират от МО.</p>
--	--	--	--	--

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ЗАЕДНО В ИЗКУСТВАТА И В СПОРТА“

1.	<p>Проф. д-р Диана Ковачева - омбудсман на Република България</p> <p>(деловодна програма Евентис)</p>	<p>По тази програма има по-детайлни изисквания за вида на групите в областта на изкуствата и отборите в областта на спорта, които могат да бъдат сформирани в училищата. Поставени са изисквания за минимален брой деца в групите/отборите и възрастови изисквания при сформирането им. Тези изисквания следва да бъдат различни при сформирането на групи за адаптирани занимания за ученици със специални образователни потребности. С оглед на това следва да се прецени дали да се предприемат промени в рамките на сега съществуващите два модула или за повече прегледност да се обособи трети модул по програмата. При запазване на сегашната структура на програмата само с два модула - изкуства и спорт, следва да се допълнят следните раздели: ПРОМЕНИ В Т. 4 ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ</p>	<p>Приема се частично</p>	<p>Учениците със специални образователни потребности и до момента се включват в групи за занимания в сферата на изкуствата – на танцовото, музикалното, театралното, фотографското, филмовото и изобразителното изкуство в училището, и в отбори в сферата на спорта, но не е изрично записано в Програмата. Изменението и допълнението на проекта на Националната</p>
-----------	---	---	---------------------------	--

Тук е формулирано ограничение училищата с до 400 ученици да кандидатстват с общо до 4 групи по изкуства и отбори - до 2 групи по изкуства и до 2 спортни отбора. Предлагам да се допусне финансиране над този лимит на един целеви проект за група по изкуства за ученици със СОП и един целеви проект за адаптиран спорт - така общият лимит на допустими групи/отбори на ниво училище с до 400 ученика би стигнал 6. Сходна промяна се предлага и за училища с над 400 ученици. Тук максималният брой групи/отбори за ученици със СОП се предлага да бъде също 2 – 1 група по изкуства и 1 отбор по спорт. Така максималният брой проекти за училище с над 400 ученици би могъл да достигне 8 - 6 по общите правила плюс 3 целеви проекта за ученици със СОП.

ПРОМЕНИ В Т. 5. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

В Модул 1 Изкуства

т. 5.1. - сформирани на групите спрямо етапите на образование - да се даде възможност да се допусне при ученици със СОП сформирани на слята група по интереси между 1 и 2 възрастова група и 2 и 3 възрастова група. Предложението се прави с цел да даде гъвкавост при по-малък брой деца със СОП в съответното училище.

в т. 5.2.

подточка 1. Музикално изкуство:

- предлагам да се допълни още една категория - адаптирани музикални занимания за ученици със специални образователни потребности/ Музикотерапия

подточка 2. танцово изкуство:

- предлага се допълването на още една категория –танцово-двигателна терапия за ученици със СОП

подточка 4. изобразително изкуство:

- да се добави арт терапия или алтернативна формулировка “адаптирани приложни и изящни изкуства за деца със СОП”

в т. 5.3 брой участници в групите: за групите с ученици със СОП да се заложи лимит за максимум деца в група, вместо за минимум за групи по музикотерапия - максимум 8/10 ученика за групи по танцово двигателна терапия –максимум 8/10 ученика за групи по арт терапия - максимум 8/10 ученика

т. 5.4. Брой часове по програмата остава без промяна

програма е в частта цели, целева група и очаквани резултати, като се акцентира на включването на учениците със специални образователни потребности в групите и в отборите.

Не е направено изменение по отношение на обособяването в самостоятелни групи и отбори на учениците със специални образователни потребности, тъй като целта на програмата е да се даде възможност на учениците да участват в колективни занимания, да се развиват способностите и дарованията им в областта на изкуствата и спорта чрез групови дейности и екипна работа.

МОН е бенефициент по проект BG05SFPR001-1.001-0001

„Успех за теб“, финансиран по Програма „Образование“ 2021 – 2027 г. Основната цел на проекта е насърчаване и разгръщане на потенциала за личностно развитие на учениците за трайното им приобщаване в училищното образование и подобряване на образователните им резултати. Едни от дейностите по проекта са насочени към предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици със специални образователни

раздел 5.5. Ръководители на групите
В текста следва да се добави “Допустимо е групите за ученици със СОП да бъдат ръководени от двама специалисти.”
Промени в Модул 2 Спорт:
в т. 5.1. Сформиране на отбори по вид спорт следва да се допълни нова възможност:
- група за адаптирана спортна гимнастика и спортни игри за ученици със СОП
в т. 5.2. Сформиране на отбори във възрастови групи следва да се допусне възможност с цел по голяма гъвкавост при групите за адаптирана спортна гимнастика и спортни игри да се обединяват първа и втора възрастова група
в т. 5.3. Брой ученици в групите за адаптирана спортна гимнастика и спортни игри да се определи максимален брой участници - 10, вместо минимален.
т. 5.4. за брой часове остава без промяна - 80 часа годишно, минимум два часа на седмица
т.5.5. Учители/треньори на отборите
В текста следва да се добави „Допустимо е групи за деца със СОП да бъдат ръководени от двама специалисти.”
Т. 6. РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ
Допустимите разходи за финансиране и по двата модула остават без промяна за новите дейности, доколкото в момента са достатъчно широко формулирани и позволяват закупуването и на специализирани уреди и пособия за ученици със СОП. Максималният размер на финансиране - до 8000 лв. за финансиране на група в модул изкуства и до 7000 лв. за отбор в модул “Спорт”, остава без промяна.
Т. 10. ПРОЦЕДУРА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ НА ИЗИСКУЕМИТЕ ДОКУМЕНТИ НА БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ
В подточка 1. Да се добави „ и с до 3 групи в сферата на изкуствата, независимо от направлението, категорията и възрастовата група, ако едната е за ученици със СОП и с до 3 отбора, независимо от вида спорт, възрастовата група и пол, ако единия е за ученици със СОП.

потребности, в риск, с хронични заболявания и изявени дарби за трайното им приобщаване в училищното образование, включително чрез занимания по интереси, на които се отделя специално внимание, като тези дейности ще се изпълняват в продължение на 5 години.

		В подточка 2. Да се добави „Училища, в които има над 400 ученици, могат да кандидатстват с до 4 групи в сферата на изкуствата, независимо от направлението, категорията и възрастовата група, ако едната е за ученици със СОП и с до 4 отбора, независимо от вида спорт, възрастовата група и пола, ако единия е за ученици със СОП.		
2.	Aziti (портал за обществени консултации)	<p>Финансирането като инструмент с цел постигане на устойчивост/поддържане на ниво и стандарт</p> <p>Пълно финансиране само за стартиращи занимания в даденото училище и в дадената възрастова група. Ако училището вече е получило финансиране предходна година и иска да продължи дейността със същите участници, самото училище да отдели средства от бюджета на училището и да предостави възможност на учениците да продължат своето развитие.</p> <p>Смесено или частично финансиране само за новите участниците, над определен брой участниците от предходна година в даденото направление. Дейностите се финансират по формула от части по програма "Заедно в изкуствата и в спорта" от части от самото училище.</p> <p>Всеки ученик може да бъде включи като участник в националната програма веднъж по направление изкуства и веднъж по направление спорт, и неограничен брой пъти като участник от квотата с училищното финансиране. Така ще се гарантира равен достъп до участие и поощряване на нови/други ученици да се включат активно в дейностите.</p> <p>Модул 2 Спорт 11'1 Моля добавете Гимнастика и акробатика Лека атлетика и щафетни игри.</p>	Не се приема	Националната програма е насочена към всички ученици. Не се допуска закупуване на дълготрайни материални активи, които вече са закупени по Националната програма през учебните 2022/2023 и 2023/2024 години, за реализиране на дейности през учебната 2024/2025 година за групи и отбори, които продължават дейността си в същото направление и категория или в същия вид спорт. В Националната програма са включени само колективните спортове.
3.	georgiev1991 (портал за обществени консултации)	<p>Етапи на финансиране</p> <p>Финансирането се извършва на два етапа, както следва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За изпълнение на дейностите по програмата в началото на учебната година на училищата се предоставя аванс в размер на 50% от сумата, с която са кандидатствали. 2. Останалите до 50% от сумата се предоставят през 2025 г. за реално извършените разходи. 	Не се приема	За учебната 2023/2024 година финансирането се извършваше на два етапа 70% авансово и 30% за реално извършени разходи. По направения отчет от училищата за авансово преведените средства в размер

Може да се извършват компенсирани промени на средствата между отделните модули и дейности при запазване на целите и обхвата им.

Предлагам следното:

Етапи на финансиране

Финансирането се извършва на два етапа, както следва:

1. За изпълнение на дейностите по програмата в началото на учебната година на училищата се предоставя аванс в размер на 70% от сумата, с която са кандидатствали.

2. Останалите до 30% от сумата се предоставят през 2025 г. за реално извършените разходи.

Може да се извършват компенсирани промени на средствата между отделните модули и дейности при запазване на целите и обхвата им.

За „малките“ училища, 50 % са крайно недостатъчни за изпълнение на дейностите по националната програма. Малките училища са с ограничен бюджет.

Според проекта на документа на Национална програма „Заедно в изкуствата и спорта“, Модул 1 „Изкуства“

Конкретната стойност за финансиране на една група в държавно, общинско или частно училище се определя от попълнения във формуляра за участие бюджет, но не повече от 6000 лева.

Предлагам следното

Конкретната стойност за финансиране на една група в държавно, общинско или частно училище се определя от попълнения във формуляра за участие бюджет, но не повече от 7000 лева.

Според проекта на документа на Национална програма „Заедно в изкуствата и спорта“, Модул 2 „Спорт“

Конкретната стойност за финансиране на една група в държавно, общинско или частно училище се определя от попълнения във формуляра за участие бюджет, но не повече от 5000 лева.

Предлагам следното:

Конкретната стойност за финансиране на една група в държавно, общинско или частно училище се определя от попълнения във формуляра за участие бюджет, но не повече от 6000 лева.

Да се предвиди бюджет в размер на 3 000 000 лева допълнително за модул 1 и 2 000 000 за модул 2 или общо 5 000 000

на 70%, които трябваше да бъдат усвоени до 15.12.2023 г., училищата не успяха да ги усвоят. Ето защо за учебната 2024/2025 г. авансово ще им бъдат предоставени средства в размер на 50%.

Средствата за модул Спорт и за модул Изкуства не могат да бъдат увеличени, тъй като по програмата има предложен бюджет, съобразен с разчетите по бюджета на МОН за всички национални програми за 2024 г. Затова по модул Спорт и по модул Изкуства средствата са съответно до 5000 лв. на отбор и до 6000 лв. на група.

Предвид факта, че за двете години по програмата училищата са закупили дълготрайни материали, то и определените средства биха били достатъчни.

В допълнение, по този начин биха могли да се включат и по-голям брой участващи училища по програмата.

		Общ бюджет на програмата: 30 302 600 Или Модул 1. Изкуства 16 302 600 лв. Модул 2 . Спорт 15 000 000 лв.		
4.	Галина Никодимова (електронна поща)	<p>Във връзка с общественото обсъждане на проекта на Националната програма „Заедно в изкуствата и в спорта“ моля за по-ясно разписване на следните текстове, тъй като не става ясно какво се има предвид и се пораждат различни тълкувания:</p> <p>„Не е допустимо закупуване на идентични дълготрайни материални активи (сценични костюми, инструменти, озвучителна техника, танцов под и др.) за реализиране на дейности по националната програма за групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - с едни и същи участници, продължаващи дейността си и през учебната 2024/2025 година; - нови групи в същото направление и категория“ <p>и</p> <p>„Не е допустимо закупуване на идентични дълготрайни материални активи (спортни уреди и др.) за реализиране на дейности по националната програма за отборите:</p> <ul style="list-style-type: none"> - с едни и същи участници, продължаващи дейността си и през учебната 2024/2025 година; - нови отбори в същия вид спорт. 	Приема се	Промените са отразени в проекта на НП.
5.	Галина Никодимова (електронна поща)	Във връзка с общественото обсъждане на проекта на Националната програма „Заедно в изкуствата и в спорта“ моля за разяснение по отношение на посочената сума за разработване и администриране на електронната платформа – Сумата с включено ДДС ли е, или без включено ДДС.	Приема се	Промените са отразени в проекта на НП.
6.	Даниел Симеонов - Сдружение “Арте Урбана Колектив” (електронна поща и деловодна програма Евентис)	По отношение програмата „Заедно в изкуствата и в спорта“ предлагаме условието за пътуване само на територията на дадената област да бъде премахнато. Смятаме, че това е твърде наложително, тъй като не във всички областни градове има развита културна инфраструктура. До качествени културни събития и форуми (фестивали, тематични изложби и др.) за съжаление има достъп най-вече в няколко големи града в страната. Понякога в определена област има само едно функциониращо кино например, или спорадично функциониращ театър, което изключително	Не се приема	В Модул 1. Изкуства се поставя акцент върху дейности/занимания в сферата на изкуството чрез включване на учениците в групи по направления – музикално, танцово, театрално, филмово и фотографско изкуство. Предвижда се участие във

		<p>затруднява достъпа до култура, каквато е основната цел на тази програма. Подобно условие също така е дискриминационно, тъй като често населеното място, в което е училището, е по-близо до областен град, към който обаче не принадлежи. Например, ако дадено училище се намира на 20 км от областен град, но административно принадлежи към друга област, чийто център е на 35 км и в него няма богат културен живот, според правилата на програмата, учебното заведение няма избор.</p>		<p>вокална група, ансамбъл, хор, танцова група, поставяне на сценични задачи, реализиране на кратки филмови продукти, изложби. Пътуванията не са водеща дейност, тъй като възможност за тях е дадена в НП „България – образователни маршрути“.</p>
<p>7.</p>	<p>Асоциация на центрoвете за подкрепа за личностно развитие в България /АЦПЛРБ/ (електронна поща)</p>	<p>Национална програма „Заедно в изкуствата и спорта“ е изключително важна за децата и младите хора, а центрoвете за подкрепа за личностно развитие трябва да имат основна роля в нея. На основание на Закона за предучилищното и училищното образование на ЦПЛР е отредена точно такава дейност – за развитие на талантите и интересите, изява в областта на изкуствата, науката, технологиите и спорта. Именно с тази си дейност центрoвете са силни и доказали успеха си през годините. Въпреки повишения обхват на ученици за последните 2 години, откакто програмата съществува, реализирането на дейности по програмата „За изкуствата и спорта“ създават предпоставки децата и учениците да бъдат ограничавани в техния избор и те да бъдат задържани в училището, вместо да имат свободен избор за посещение на различни извънучилищни дейности от същия вид, но с деца и ученици от други училища, в различна среда, с различни преподаватели, различни цели и различно качество. Участието на децата и учениците в дейности по интереси в областта на изкуствата и спорта несъмнено ще доведе до повишаване на тяхната култура, развитие на способностите, повишаване на образователните резултати, насърчаване на работата в екип, както и възможности изяви. За съжаление, обаче, за реализирането на тези дейности училищата сформират групи само от ученици от дадено училище и/или даден клас, както и предлагат ограничен брой дейности, съобразно специалистите, с които разполагат или които могат да ангажират. Ръководителите на групите в съответното направление и категория могат да бъдат специалисти от самото училище в сферата на музикалното, танцовото, театралното, филмовото,</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Децата и младежите, включени в дейностите на ЦПЛР имат възможност да участват в дейностите по НП „Заедно в изкуствата и спорта“ чрез училището, в което се обучават. Програмата дава възможност за свободен избор на занимания с изкуства и спорт в предвидените от програмата направления. Тя обхваща ученици от I до XII клас от държавни, общински и частни училища на територията на Република България, а ръководителите на групите/отборите в съответното направление и категория могат да бъдат специалисти от самото училище или външни специалисти в дадената област, в т.ч. и от ЦПЛР, по преценка на училището.</p>

фотографското и изобразителното изкуство, спорта, както и външни специалисти в дадената област. Въпреки че е препоръчително ръководителите на групи да бъдат външни специалисти, преобладаващото положение е да бъдат ангажирани лица от самото училище, без да се включват външни специалисти. Така представена програмата по никакъв начин не задължава училищата да се обръщат институционално към центрoвете за подкрепа за личностно развитие (където съществуват такива) и да си партнират с тях. За съжаление, не се наблюдава желание за взаимодействие между институциите в системата, въпреки доказания опит и експертиза на центрoвете за подкрепа за личностно развитие.

Потенциалът на центрoвете в посока реализиране на дейностите за изява на учениците е голям и той трябва да бъде активно използван. Голяма част от Центрoвете в страната са организатори на културни и спортни събития като: спортни състезания, конкурси, концерти, спектакли, изложби. Тази тяхна дейност е целогодишна. Центрoвете имат голям опит в организацията и провеждането на такива събития, предлагаме да бъдат връзката между отделните образователни институции в населеното място и общините. Една от целите 2.3. Развитие на способностите и талантите, Приоритетна област 2 „Компетентности и таланти“, заложи в Стратегическа рамка за развитието на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030 година) гласи: Задълбочаване на сътрудничеството между училищата и центрoвете за подкрепа за личностното развитие (ЦПЛР) за изпълнение на дейности по интереси между институциите от системата на образованието. Смятаме, че е важно всички институции да работят в партньорство като се намерят най-добрите начини да се издига престижа на всяка една от институциите, а децата и учениците да получават най-добрите възможности за дейности по интереси и качество на изявите.

Оставаме в готовност да Ви предоставим конкретни предложения за текстове, с които да бъдат направени промени за създаване на възможности за по-широко взаимодействие между институциите в системата на предучилищно и училищното образование и в интерес на децата и учениците.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА“

1.	<p>Теодора Дачева – НСОРБ, заместник изпълнителен директор</p> <p>(електронна поща и деловодна програма Евентис)</p>	<p>Приветстваме включването на пътната безопасност на децата и учениците в приоритетите на националните програми за развитие на образованието. В същото време поставените цели – закупуване на 4 конвенционални и 2 електрически автобуса, както и определеният бюджет от 3 млн. лв. са крайно недостатъчни на фона на заявената от общините необходимост за осигуряване на над 600 нови автобуса. В тази връзка предлагаме бюджетът на модула да бъде увеличен до поне 5 млн. лв. и да бъде предназначен само за закупуване на електрически автобуси и изграждане на необходимата за поддържането им инфраструктура. Считаме, че по този начин може да се осигури апробиране използването на електрически автобуси поне в 10 общини и постигането на много по-видими резултати. Осигуряването на конвенционални превозни средства за превоз на децата и учениците следва да продължи по досегашния ред – като трайна политика на МОН, за която през тази година разчитаме да бъдат осигурени поне 10 млн. лв.</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Средствата са съобразени с общия бюджет на Националната програма въз основа на определените цели, дейности и очаквани резултати, както и с разчетите по бюджета на МОН за всички национални програми за 2024 г.</p>
-----------	--	--	------------------------------	--

ДРУГИ

1.	<p>Проф. д-р Диана Ковачева - омбудсман на Република България</p> <p>(деловодна програма Евентис)</p>	<p>Писмо по повод на предложените за обществено обсъждане Национални програми, които се изпълняват със средства от държавния бюджет съгласно чл. 280, ал. 3, т. 4 от Закона за предучилищното и училищното образование:</p> <p>Като омбудсман подкрепям и отбелязвам важността на Националните програми, чрез които се реализират мерки и дейности в национален план и които се финансират чрез целеви средства, които са включени за изпълнението им.</p> <p>Безспорно е, че Националните програми са разработени в съответствие с приоритетните области и заложените цели в Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България, като с тези програми ще бъдат подпомогнати основните образователни политики, реализирани от Министерството на образованието и науката (МОН). Подкрепям целите на програмите, с които ще се утвърди приобщаващия</p>	<p>Приема се частично</p>	<p>Предложенията се приемат частично, като са извършени съответните промени в двете национални програми: „Хубаво е в детската градина“ и „Заедно в изкуствата и спорта“. Мотивите за това са посочени към съответните НП.</p>
-----------	---	--	---------------------------	---

характер на образованието; повишаване на обхвата и качеството в предучилищното и училищното образование, намаляване на дела на преждевременно напусналите училище и подобряване на образователните резултати; достъпът до образование на всички деца с фокус върху уязвимите групи и деца със специални образователни потребности (СОП).

Както вече имах възможност да отбележа пред Вас, в институцията на омбудсмана постъпват сигнали и предложения от родители на деца със СОП, които са в детски градини и училища. С голяма част от родителите от тази група, омбудсманът работи устойчиво от години за осигуряване на правата и интересите на децата и учениците от тази особено уязвима група.

В писмото си родителите пишат, че детските градини и училищата, в които учат децата им, има идеи и възможности за включването им в Националните програми на МОН, но поради липса на конкретни дейности, които са насочени към приобщаване на децата и учениците със СОП, те никога не могат да се класират и да получат финансиране. Именно поради това, родителите правят предложение да бъдат включени нови дейности в Национална програма „Хубаво е в детската градина“ и „Заедно в изкуствата и спорта“ нови дейности, насочени за по-активно приобщаване на деца и ученици със СОП в детските заведения и училища. Предложените нови дейности към тези програми не дублират дейности, включени в активните към момента програми. Подчертава се колко е важно да бъдат добавени целеви дейности за децата и учениците със СОП в двете Национални програми. С това ще се създаде възможност да бъдат разработени проекти, които да са достатъчно адаптирани към потребностите и специфичните нужди на децата и учениците в областта на изкуствата и спорта. Чрез реализирането на подобни проекти, които имат едновременно образователна и терапевтична стойност, като напр. въвеждането на специализирани занимания по музика, приложни изкуства, адаптиран спорт, които дейности сега са изключително затруднени поради липсата на финансиране и най-вече на специфични правила в НП, които да са съобразени с работата с децата и учениците със СОП. Допълнителна бариера представляват ограничителните изисквания към детски градини и

училища, които кандидатстват с лимитиран брой проекти по двете национални програми. така проектите, насочени към малък брой деца и ученици със СОП, имат малък шанс да получат подкрепа в съревнование с по-големи проекти и за голям брой деца.

Като допълнителни мотиви към това предложение за реструктуриране на двете национални програми, се посочва още, че с тези промени ще се създаде възможност да се работи по-ефективно с децата и учениците в детските градини и училища, съобразно с възможностите им и потребностите им. В момента тази група деца и ученици остават до голяма степен изключени от обичайните форми на занимания по интереси и в детските градини и в училище. Националната програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“ не предвижда финансиране на детските градини и училища извън групата на специалните училища. Подчертава се, че систематичното място на такова целево финансиране следва да се търси в съществуващите общи програми, насочени към детските градини и училища, като се определи целеви финансов ресурс. Затова следва да се прецени с какъв начален ресурс да започнат пилотно новите дейности, като за успеха на тези пилотни схеми ще бъде ключово провеждането на разяснителни кампании и оказване на методическа подкрепа на детските градини и училища, които имат интерес да работят разработят такива проекти.

Бих искала да Ви обърна внимание, че във връзка с тези предложения, в институцията на омбудсмана, се сформира малка експертна група, която имаше за цел да направи преглед на двете национални програми и да разработи проект на нови дейности. След разработване на проекта, той се изпрати за мнение до различни няколко организации и активни родители на деца и ученици със СОП. В консултациите се включиха и организации в областта на изкуствата и спорта. Предлагам на Вашето внимание предложенията за нови дейности:

✓ ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА НОВИ ДЕЙНОСТИ В НП
„ХУБАВО Е В ДЕТСКАТА ГРАДИНА“

Целевото финансиране на адаптирани проекти за деца със СОП в детските градини може да бъде постигнато без обособяване на допълнителен модул по НП “Хубаво е в детската градина”, в

рамките на сега съществуващата структура за програмата. Дейностите, формулирани в програмата, допускат и в момента разработване на адаптирани проекти за деца със специални образователни потребности, но малко градини разработват целенасочено такива идеи. С цел екипите да бъдат стимулирани и с оглед на по-голямата яснота за възможностите, които дава програмата, следва да бъдат направени следните допълнения:

КЪМ Т. 5. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

В точка 2. на допустимите дейности следва да се допълни възможност за финансиране на адаптирани проекти за деца със СОП с едновременно образователна и терапевтична насоченост като музикотерапия (адаптирани музикални занимания за деца със СОП), арт терапия (адаптирани занимания по художествени и приложни изкуства), танцово-двигателна терапия, адаптирана спортна гимнастика.

ПРОМЕНИ В Т. 6 РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Допустимите разходи за новите дейности остават без промяна спрямо сега съществуващите. Но е необходима промяна в ограничението за броя на проектите, с които детските градини могат да кандидатстват, с цел да се избегне противопоставяне на различните групи деца.

С оглед на това по т. 6.3. подточка 3 следва да се допусне кандидатстване по програмата и с два проекта, в случай че единият от тях е насочен към деца със специални образователни потребности.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА НОВИ ДЕЙНОСТИ/МОДУЛИ КЪМ НП „ЗАЕДНО В ИЗКУСТВОТА И СПОРТА”

По тази програма има по-детайлни изисквания за вида на групите в областта на изкуствата и отборите в областта на спорта, които могат да бъдат сформирани в училищата спрямо НП “Хубаво е в детската градина”. Поставени са изисквания за минимален брой деца в групите/отборите и възрастови изисквания при сформирането им. Тези изисквания следва да бъдат различни при сформирането на групи за адаптирани занимания за ученици със специални образователни потребности. С оглед на това следва да се прецени дали да се предприемат промени в рамките на сега

съществуващите два модула или за повече прегледност да се обособи трети модул по програмата. При запазване на сегашната структура на програмата само с два модула - изкуства и спорт, следва да се допълнят следните раздели:

ПРОМЕНИ В Т. 4 ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

Тук е формулирано ограничение училищата с до 400 ученици да кандидатстват с общо до 4 групи по изкуства и отбори - до 2 групи по изкуства и до 2 спортни отбора. Предлагам да се допусне финансиране над този лимит на един целеви проект за група по изкуства за ученици със СОП и един целеви проект за адаптиран спорт - така общият лимит на допустими групи/отбори на ниво училище с до 400 ученика би стигнал 6. Сходна промяна се предлага и за училища с над 400 ученици. Тук максималният брой групи/отбори за ученици със СОП се предлага да бъде също 2 – 1 група по изкуства и 1 отбор по спорт. Така максималният брой проекти за училище с над 400 ученици би могъл да достигне 8 - 6 по общите правила плюс 3 целеви проекта за ученици със СОП.

ПРОМЕНИ В Т. 5. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

В Модул 1 Изкуства

т. 5.1. - сформирание на групите спрямо етапите на образование - да се даде възможност да се допусне при ученици със СОП сформирание на слята група по интереси между 1 и 2 възрастова група и 2 и 3 възрастова група. Предложението се прави с цел да даде гъвкавост при по-малък брой деца със СОП в съответното училище.

в т. 5.2.

подточка 1. Музикално изкуство:

- предлагам да се допълни още една категория - адаптирани музикални занимания за ученици със специални образователни потребности/ Музикотерапия

подточка 2. танцово изкуство:

- предлага се допълването на още една категория –танцово-двигателна терапия за ученици със СОП

подточка 4. изобразително изкуство:

- да се добави арт терапия или алтернативна формулировка “адаптирани приложни и изящни изкуства за деца със СОП”

в т. 5.3 брой участници в групите: за групите с ученици със СОП да се заложи лимит за максимум деца в група, вместо за минимум за групи по музикотерапия - максимум 8/10 ученика
за групи по танцово двигателна терапия –максимум 8/10 ученика
за групи по арт терапия - максимум 8/10 ученика

т. 5.4. Брой часове по програмата остава без промяна

раздел 5.5. Ръководители на групите
В текста следва да се добави “Допустимо е групите за ученици със СОП да бъдат ръководени от двама специалисти.”

Промени в Модул 2 Спорт:

в т. 5.1. Сформиране на отбори по вид спорт следва да се допълни нова възможност:

- група за адаптирана спортна гимнастика и спортни игри за ученици със СОП

в т. 5.2. Сформиране на отбори във възрастови групи следва да се допусне възможност с цел по голяма гъвкавост при групите за адаптирана спортна гимнастика и спортни игри да се обединяват първа и втора възрастова група

в т. 5.3. Брой ученици в групите за адаптирана спортна гимнастика и спортни игри да се определи максимален брой участници - 10, вместо минимален.

т. 5.4. за брой часове остава без промяна - 80 часа годишно, минимум два часа на седмица

т.5.5. Учители/треньори на отборите
В текста следва да се добави „Допустимо е групи за деца със СОП да бъдат ръководени от двама специалисти.”

Т. 6. РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ
Допустимите разходи за финансиране и по двата модула остават без промяна за новите дейности, доколкото в момента са достатъчно широко формулирани и позволяват закупуването и на специализирани уреди и пособия за ученици със СОП. Максималният размер на финансиране - до 8000 лв. за финансиране на група в модул изкуства и до 7000 лв. за отбор в модул “Спорт”, остава без промяна.

Т. 10. ПРОЦЕДУРА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ НА ИЗИСКУЕМИТЕ ДОКУМЕНТИ НА БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

		<p>В подточка 1. Да се добави „ и с до 3 групи в сферата на изкуствата, независимо от направлението, категорията и възрастовата група, ако едната е за ученици със СОП и с до 3 отбора, независимо от вида спорт, възрастовата група и пол, ако единия е за ученици със СОП.</p> <p>В подточка 2. Да се добави „Училища, в които има над 400 ученици, могат да кандидатстват с до 4 групи в сферата на изкуствата, независимо от направлението, категорията и възрастовата група, ако едната е за ученици със СОП и с до 4 отбора, независимо от вида спорт, възрастовата група и пола, ако единия е за ученици със СОП.</p> <p>Искрено вярвам, че ще разгледате всички направени предложение и ще предприемете действия, с които да се подобри достъпа на деца и ученици със СОП до тези програми, с което безспорно ще се повиши и качеството на тяхното образование.</p> <p>В институцията на омбудсмана имаме готовност да защитим тези предложение и да се включим оперативно в подготовката на измененията.</p> <p>Очаквам да бъда информирана за Вашата позиция и решения.</p>		
2.	<p>Теодора Кошинска – директор на Държавен логопедичен център – гр. София</p> <p>(деловодна програма Евентис)</p>	<p>Моля, при разглеждане и одобрение на националните програми на Министерството на образованието и науката за 2024 г. да включите поверената ми организация в подходящи за нашата дейност програми, за които да можем да кандидатстваме в рамките на текущата година:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Национална програма „Информационните и комуникационни технологии [ИКТ] в системата на предучилищното и училищното образование“; 2.Национална програма „Квалификация на педагогическите специалисти“; 3.Национална програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“; 4.Национална програма „Иновации в действие“; 5.Национална програма "Профилактика и рехабилитация на специалисти". 	Приема се	В проектите на НП 2024, публикувани за обществено обсъждане, ДЛЦ е включен като допустим кандидат в посочените от г-жа Кошинска НП, с изключение на НП „Иновации в действие“, в която участват само училища.
3.	Aziti	<p>НВО след VII клас</p> <p>"Резултатите от НВО по български език и литература и по математика в края на VII клас да НЕ се използва ПОВЕЧЕ за</p>	Не се приема	Приемът на ученици в VIII клас (в т.ч. кандидатстване и

	<p>(портал за обществени консултации)</p>	<p>класиране на учениците в държавните и общинските училища.", а да се разработи нова методика за класиране. Нов модифициран модел за кандидатстване Всяка година всяко училище да определя колко минимум точки трябва да е получил един ученик на НВО, за да може въобще да кандидатства и да бъде приет в даденото училище за дадена специалност - мин 90 точки за Математическа гимназия, мин. 80 точки за Езикова гимназия, мин. 50 точки за професионална гимназия. Отделно всяко училище може да изисква и допълнителни участия от миналите три години в олимпиади и състезания, за да направи класирането по обективно. Ако учениците не са постигнали нужните точки на НВО и има още свободни места, училищата след 7 клас да предлагат безплатни летни курсове по математика и български език и литература. Учениците да имат възможност да се явят края на август на вид поправителен изпит, с цел да достигнат до минимума точки, който се изисква за дадената/желаната специалност. По този начин ще се гарантира от една страна равен шанс за учениците, а от друга страна и успешно развиване на гимназиални/ професионални умения и успешна бъдеща реализация по специалността. А за да не се краде лятната ваканция на децата, първото "пробно" НВО може да се направи след първия срок. Безплатните курсове от гимназиите и професионалните училища да се предлагат на пролет или събота и неделя и всичко да се изтегли така, че поправителното НВО да съвпадне с днешното.</p>		<p>балообразуване) е нормативно регламентиран.</p>
<p>4.</p>	<p>Aziti (портал за обществени консултации)</p>	<p>Нова Национална програма "Родителите в час" Предложение за разработване на нова Национална програма с цел повишаването на възможностите за взаимодействие между училището като социална общностна институция, в която децата прекарват голяма част от деня, и възрастните от общността (в това число родителите). Причина за нуждата от такава програма са табелки на вратите на българските училища с текстове като "Родителите дотук". Родителите също работят, учили са, развили са умения, получили са дипломи за квалификация и могат да бъдат в полза на училището, в което се обучава дете му, ако са информирани и са "в</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>Дейности, свързани с участието на родителите в училищния живот са заложили в 12 от всичките 22 национални програми, което представлява 55 % от общия брой НП.</p>

час" с проблемите и нуждите на място. Програмата може да е насочена както към родителите, така и към прародителите (баби и дядовци), бившите ученици на училището, живущите в района на училището по постоянен адрес.

В новата Стратегия за корпоративна социална отговорност 2024-2027 е заложено И взаимодействие с образователната сфера. Програмата би била основа и опит да се засили гражданското участие (виж негативни въздействия под Концепция на ЕС за КСО. Европейски контекст и среда. Стратегически и оперативни цели)

Цел: Прекарай един ден в година в училище и бъди със случващото се там в час!

Участниците в програмата могат да присъстват и участват както в учебните часова, но също така могат да се информират в детайл за състоянието в училище според професионалните си умения, като например да напишат мнение/впечатления (обратна връзка) или констативни протоколи (факти с приложен снимков материал), да направят проверка (за изправност), да дават препоръки (за превенция), да участват в изготвянето на документация (атестация на педагогически персонал от колега педагог, тръжна документация, проектни и стратегически документи, безопасни условия на труд, и т.н.).

Тъй като този ден е работен ден за участниците в програмата, а в България уж е забранено/непозволено/нежелано да се полага безвъзмезден труд, да се подсигурят средства за заплащане на работния ден срещу възнаграждението между 8 часов работен ден на минимален доход и 8 часов работен ден на максимален осигурителен доход. Родителите могат да представят данъчна декларация от предходната година и по формула да се изчислява реалния хонорар, който трябва да се заплати на участника за работата му или по свое желание да получат минималното възнаграждение за един работен ден според актуалната минимална ставка. Данните за доходите на родителите могат да се използват за трети цели от училищното ръководство, например при определяне нивото на диференцирано доплащане, освобождаване от доплащане. Родителите могат да имат право да дарят получените средствата като възнаграждение обратно на училището, но САМО целево.

Родители, които по една или друга причина не се включат в програмата индивидуално, да могат поне два пъти в годината да се включат в групова помощна дейност - почистване (например на сноПчета), поддръжка (на обръчите), отсортиране (например на ...), и т.н.

Да се съхраняват документите за участието относно дата, заявена желана дейност от страна училището и или от страна на участника, въпросници относно обучение и професионално развитие, професионални умения, допълнителна квалификация, протокол за извършена дейност през деня "в час", професионални препоръки и наблюдения. Даване на възможност работодателят на участника да се включи и да даде допълнително професионално, надграждащо становище по определения въпрос, преференциална оферта, в която е описана и реалната цена на стоката/услугата

Всяка учебна година училищата да качват информация за нужна професионална експертиза в училище - миризма на мухъл в салона, болести по дървета в училищния двор, агресия в училище, и т.н. Участниците да могат целево да се включат според нуждите на училището или сами да предложат сферата, в която могат и искат да положат труд. Информацията от документацията по дейности и протоколи по проекта да е видима за директорите на училищата и да може да се търси информация по ключова дума, спазвайки се законите за защита на личните данни.

Ако децата посещават училище, което не им е по район, моля да не ги карате да лъжат и да ги оплитате в обръчите и снопите на възрастните. Училищата по район, да получават копие от протоколите по дейностите и дарението на средствата от заплащането на труда на родителя да се пренасочва към училището по район, който е реален.